

Fredagen den 15 november

Kl. 9.00–11.40

§ 1 Prövning av yrkande om misstroendeförklaring mot justitie- och migrationsminister Morgan Johansson

*Prövning av yrkande
om misstroendeförkla-
ring mot justitie- och
migrationsminister
Morgan Johansson*

Anf. 1 TALMANNEN:

Under kammarens sammanträde den 13 november väckte Jimmie Åkesson, Sverigedemokraterna, ett yrkande om misstroendeförklaring mot justitie- och migrationsminister Morgan Johansson, Socialdemokraterna. Yrkandet biträdades av minst 35 ledamöter, och det bordlades därför en första gång. Yrkandet bordlades ytterligare en gång i går. Yrkandet ska nu tas upp till avgörande. Först ges möjlighet att lämna röstförklaring.

Anf. 2 HENRIK VINGE (SD):

Herr talman! Två tonåringar har beskjutits med automatvapen. Flera människor har knivskurits svårt. En 18-åring har fått sitt öra avskuret i samband med ett rån i Göteborg. En 15-åring har skjutits till döds. En kvinna har misshandlats så svårt vid en busshållplats att vi fortfarande inte vet om hon kommer att överleva. En bomb har detonerat i ett hyreshus i Sundbyberg.

Det här är bara ett urval av de händelser som skett i vårt land den senaste veckan. Över hundra sprängattentat har genomförts bara i år, och man måste gå till rena krigszoner för att hitta någonting liknande.

När Morgan Johansson tillträdde som justitieminister för fem år sedan trodde vi knappt att läget kunde blir mer allvarligt, men vi hade fel. Under hans tid har Sverige blivit ett av Europas farligaste länder.

Herr talman! Det förvånar mig att Annie Lööf och Nyamko Sabuni vill ge Morgan Johansson fortsatt stöd och fortsatt förtroende, för då blir ju regeringens misslyckande också Centerpartiets och Liberalernas misslyckande.

Ansvarslös invandringspolitik och feg kriminalpolitik är en dödlig kombination som orsakat att tusentals svenskar har fått sina liv förstörda. Det är drömmar som har krossats och familjer som har slagits i spillror.

Herr talman! Justitieministerns gängsamtal har havererat. Rättsväsendet är fortfarande kraftigt underfinansierat, och varje gång oppositionen har lagt fram skarpa förslag för att motverka gängkriminaliteten har Morgan Johansson gjort vad han har kunnat för att förhala och motarbeta.

Alla stora ord om att knäcka gängen, allt prat om hårdare tag och alla löften om att rättsväsendet nu ska få de resurser man behöver – vi har facit nu. Det blev ingenting av detta. Allt blev värre.

Den danska regeringen upprättar nu gränskontroller mot Sverige för att skydda sig mot terrorbrott och för att motverka att Malmös gängkriminalitet spiller över på Köpenhamn.

Herr talman! Jag bävar inför tanken på att denna utveckling ska få fortsätta i ytterligare tre år. Riksdagen bör klart och tydligt ange för statsministern att det saknas förtroende för Morgan Johansson, för om det är någonting vi har lärt oss under hans tid som justitieminister är det att det alltid kan bli värre.

(Applåder)

Anf. 3 ANDERS W JONSSON (C):

Herr talman! En misstroendeförklaring är ett av riksdagens skarpaste verktyg, som ska användas med försiktighet och efter noga övervägande. Det är, enligt Centerpartiets mening, ett redskap som ska användas i fall då allvarliga och konkreta fel har begåtts av ett statsråd. Misstroende mot ett enskilt statsråd ska inte vara ett medel för riksdagens partier att uttrycka allmänt missnöje med sittande regering.

Historiskt har misstroendeomröstningar varit sällsynta i svensk politik; mellan 1980 och 2002 genomfördes endast fem röstningar. Inget statsråd har heller fallit i en misstroendeomröstning, men sedan 2015 har antalet misstroendevoteringar i riksdagen ökat. Fem omröstningar har genomförts, och därutöver har två statsråd varit tvungna att avgå i samband med att tillräckligt många partier sagt sig vara villiga att rösta för ett misstroende i riksdagen.

Den misstroendeförklaring som vi har att ta ställning till här i dag handlar om huruvida riksdagen har förtroende för statsrådet Morgan Johansson eller ej. Centerpartiet har kommit fram till att vi inte anser att statsrådet har begått ett allvarligt fel som skulle kunna motivera en misstroendeförklaring. Centerpartiet ser heller inte hur en misstroendeförklaring mot ansvarigt statsråd kan bidra till att vända den mycket allvarliga utvecklingen med ökande antal skjutningar och ökande grov brottslighet.

Vår fasta övertygelse är att den situation som vi nu har i stället kräver att fler partier kan samarbeta och hitta breda lösningar. Det borde vara samtliga partiers främsta fokus att se till att med gemensamma krafter säkerställa att vi kan få fram skarp lagstiftning så att polisen och rättsväsendet får de verktyg som behövs för att bekämpa våldet.

Centerpartiet är inget regeringsparti. Vi kommer därför, i likhet med hur vi gjorde i misstroendeomröstningen om Magdalena Andersson 2015, om Peter Hultqvist 2017 och om Annika Strandhäll 2019, att lägga ned våra röster – det vill säga trycka gult – i dagens votering.

(Applåder)

Anf. 4 ANDREAS CARLSON (KD):

Herr talman! Sverige och dess invånare drabbas nu mer eller mindre dagligen av grova våldsdåd. Det handlar om explosioner utanför flerfamiljshus, om blodiga uppgörelser på öppen gata, om mordbränder och om personrån med extrema våldsinslag, för att ta några exempel.

Senast häromdagen kunde vi läsa om en ung grabb som inte bara råna-
des på allt utom sina underkläder utan dessutom fick en del av örat avsku-
ret. Förövarna var omkring tio till antalet – som rovdjur som plågar i flock.

Skulden för dessa hänsynslösa handlingar – dessa grymheter – faller
inte på någon annan än gärningsmannen. Den faller inte på samhället, inte
på skolan och inte heller på justitieminister Morgan Johansson, för som
kristdemokrater tror vi på den enskilda personens ansvar.

Personalismen, som kristdemokratin vilar på, ser varje människa som
ofullkomlig men ändå med fri vilja och egen moral. Personalismen lär oss
även att människans moral delvis hänger samman med vilka hon umgås
med och speglar sig i. Här finns förklaringen till att människan är kapabel
både till kärleksfulla handlingar och till de mest bestialiska av gärningar.

I de kriminella gäng som nu hotar vårt samhälle premieras brutaliteten.
Därför måste statsmakten vara hård. Därför måste gängen krossas.

Att staten inte har varit hård och inte har förmått att krossa gängen har
bidragit till att deras skräckvälden har tillåtit att breda ut sig. Det har ska-
dat hela vårt samhälle och förflyttat gränsen mellan det extrema och det
vardagliga.

Handen på hjärtat nu! Är det någon i den här kammaren som tror att
vilket som helst av de grövre brott som drabbat oss de senaste veckorna
och månaderna inte hade toppat alla nyheter om de hade skett för 10, 20
eller 30 år sedan? Är det någon som tror att de inte hade varit det domine-
rande samtalsämnet i flera dagar, kanske till och med flera veckor?

Tänk tillbaka på den tidens extrema brott och hur platserna där de ut-
fördes för alltid hamnat i det kollektiva minnet, som Åmsele, Stureplan
eller Malexander! Tänk sedan på dagens brott! Är det någon som fritt ur
minnet kan räkna upp de stadsdelar där bomberna har detonerat, där de
ryska automatkarbinerna har avfyrats? Jag trodde inte det heller.

Herr talman! Detta är vad vi kämpar mot: dels våldet i sig, dels effek-
terna på samhället. Vi kämpar mot en trend som gör att även en ren krigs-
handling snabbt glöms bort, blir en i mängden som gör det fullkomligt
naturligt för människor att planera sitt boende utifrån var man kan antas
slippa nästa skottlossning, nästa sprängning. Det är här justitieminister
Morgan Johanssons ansvar måste diskuteras och prövas, inte för våldet
utan för saktfärdigheten när det gäller att möta våldet, inte för bränderna
men för oförmågan att släcka dem.

Sveriges riksdag, vi här inne, har fattat en lång rad beslut som alla syf-
tade till att slå sönder gängen och trygga gatorna. Besluten handlar om
både vår yttre och vår inre säkerhet. Justitieminister Morgan Johansson har
låtitt dem samla damm i någon byrålåda på Justitiedepartementet.

Som om detta inte vore nog har regeringen med Morgan Johansson i
spetsen aktivt missat chanser att göra saker som skulle göra skillnad på
riktigt. Kronexemplet är naturligtvis förhandlingarna om insatserna mot
gängvåldet under hösten, som havererade.

Jag hade med mig inte mindre än 168 färdiga tillkännagivanden, be-
slutade av oss här i riksdagen, till samtalen. Regeringen kom i stort sett
tomhänt. De socialdemokratiska och miljöpartistiska förhandlingarna kunde
knappt enas sinsemellan. Förhandlingarna visade sig vara politisk teater,
en pr-kupp vars syfte var att köpa regeringen tid.

Men det är inte regeringens problem som vi är satta att lösa, herr talman. Det är inte regeringens trygghet som är satt under hot. Vår enda möjliga slutsats blir därför, även om Kristdemokraterna saknar förtroende för hela regeringen, att Morgan Johanssons sätt att utöva ämbetet inte gett oss något annat val än att stödja misstroendevotumet.
(Applåder)

Anf. 5 TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Låt mig börja med att säga det uppenbara. Läget i Sverige är mycket allvarligt. Regeringen har tappat kontrollen över en av de mest centrala funktionerna i vårt samhälle: upprätthållandet av lag och ordning. Utvecklingen hotar inte bara enskilda människor utan hela det svenska samhällskontraktet.

Vi ser hur kriminella gäng kopplar grepp om allt större delar av vårt land. Det grova våldet har nått historiskt höga nivåer i Sverige, och bilden är inte att det blir bättre. Hela 60 områden i Sverige betraktas nu av Polismyndigheten som utsatta eller särskilt utsatta. Skjutningar och sprängdåd är plötsligt inte något ovanligt utan något som vi tvingas att anpassa vår vardag efter.

Hittills i år har polisen noterat hela 268 skjutningar. Och många av dessa skjutningar, som ibland är rena avrättningar, sker mitt bland människor på centrala platser i våra städer. Samtidigt har 200 sprängdåd skett. Det är hela 64 procent fler än samma period förra året. Situationen saknar, enligt polisen, motsvarighet internationellt. Den socialdemokratiska regeringen i Danmark har till och med gått så långt som att införa gränskontroller mot Sverige för att hindra att utvecklingen sprider sig dit.

De kriminella gängen försörjer sig på narkotikaförsäljning och annan brottslighet, och de beskrivs som både aggressivare och mer våldsbenägna än tidigare. Gängens rekrytering går nu långt ned i åldrarna, och de befäster sin makt med hot mot vittnen och ett våld som även drabbar oskyldiga.

Parallellt med detta ökar också utsattheten för flera andra typer av brott, inte minst personrånen mot unga som på senare tid har ökat kraftigt. Det är en obehaglig typ av brott som slår rakt mot människors trygghet i det här landet.

Herr talman! Samtidigt som samhällsutvecklingen ställer allt högre krav på Polismyndigheten har antalet poliser per invånare minskat under de senaste åren. Trots att befolkningen har ökat är det alltså färre poliser i dag än när den här regeringen tillträdde. Bara det är i sig ett stort misslyckande och en bidragande orsak till de problem som vi nu ser.

Moderaterna har pekat på en lång rad åtgärder som skulle vara mönsterbrytande mot gängbrottsligheten och efterlyst en nationell mobilisering. Men intresset från regeringen och ansvarigt statsråd har varit nästan provocerande svalt.

Tyvärr är det bara ett av många exempel på den passivitet som har präglat de senaste fem åren på Justitiedepartementet. Sällan har så stora problem mötts av så få konkreta svar som under Morgan Johanssons tid som departementschef.

Passiviteten har också tvingat riksdagen att agera med historiskt många uppdrag till regeringen. Inte under någon mandatperiod under de senaste 40 åren i det här landets historia har justitieutskottet i den här riksdagen fattat beslut om så många tillkännagivanden till regeringen med krav på agerande. Denna passivitet får konsekvenser, och resultatet är den allvarliga utveckling som vi nu ser i Sverige.

Herr talman! Den nya normalbild som träder fram med öppen narkotikaförsäljning, hot och attacker mot vittnen, dödsskjutningar på öppen gata och detonationer av sprängmedel i bostadsområden kan Moderaterna aldrig finna sig i.

Ytterst faller ansvaret för den här utvecklingen tungt på justitie- och migrationsministern. Mot bakgrund av passiviteten och den bristande krisinsikten inför allvarliga och systemhotande samhällsproblem anser Moderaterna att justitie- och migrationsministern allvarligt har brustit och brister i utövandet av sitt ämbete. Därför bör riksdagen förklara att justitie- och migrationsministern inte längre har riksdagens förtroende.
(Applåder)

Anf. 6 JANINE ALM ERICSON (MP):

Herr talman! Prövning av förtroendet för ett statsråd eller hela regeringen genom misstroendeförklaring finns reglerad i regeringsformen och riksdagsordningen. Det är ett viktigt demokratiskt verktyg. Parlamentet kan avsätta statsråd som inte sköter sitt uppdrag eller inte är lämpliga. Men det är uppenbart att det instrumentet har kommit att användas slentrianmässigt av den konservativa oppositionen. Det är elfte gången som misstroendeförklaring används någonsin, och det är den sjätte gången det används sedan regeringsskiftet 2014.

Väldet är förfärligt, och gängkriminalitet är ett av de största samhällsproblem som Sverige står inför. Det är helt centralt att bryta utvecklingen med unga pojkar som används och involveras i kriminalitet i stället för att gå i skolan, att få bort vapen och narkotika från gatan, att stärka Polismyndigheten och andra rättsvårdande myndigheter och se till att de har resurser och verktyg för att klara sitt uppdrag. Därför är det också något som regeringen och samarbetspartierna prioriterar och satsar på, och det kommer vi att behöva göra också framöver.

Det 34-punktsprogram som presenterades i september blev tyvärr inte så brett som vi hade önskat. Men det är förslag som kommer att bli verklighet och som kommer att göra skillnad i verkligheten. Det handlar om åtgärder för att förebygga brott. Det handlar om vittnesskydd och att bryta tystnadskulturen. Det handlar om avhopparstöd för dem som vill lämna den kriminella banan. Det handlar om verktyg för polisen, som tvångsmedel, för att lösa fler brott. Det handlar om skärpta straff. Det handlar om förbättrade möjligheter för myndigheter att gemensamt arbeta för att motarbeta organiserad brottslighet. Det handlar om kommunernas möjlighet att bedriva ett trygghetsskapande arbete med mera med mera.

Det handlar inte om att göra pr-kupper eller plocka poäng i denna kamrere. Miljöpartiet yrkar därför avslag på den misstroendeförklaring som vi röstar om i dag.

(Applåder)

Anf. 7 MIA SYDOW MÖLLEBY (V):

Herr talman! Den grova organiserade brottsligheten är som alla har sagt ett väldigt stort problem, och det är uppenbart att det behövs fler insatser för att komma till rätta med det. I detta arbete är förstås polisarbetet centralt, men om vi ska komma till rätta med helheten behöver faktiskt hela samhället agera.

De som ligger i riskzonen för att hamna i kriminalitet behöver hjälp, och det är ett långsiktigt arbete för bland annat socialtjänst, förskola och skola. För att stoppa nyrekryteringen till kriminella gäng behöver unga människor hitta hopp och framtidstro igen. Alla människor i vårt samhälle måste få verkliga möjligheter att välja andra livsvägar än en kriminell bana.

För den som på allvar vill minska våld och kriminalitet är grunden att börja bygga ett mycket mer jämlikt samhälle. Det behövs alltså en annan politik, inte en annan minister. Vänsterpartiet kommer därför att avstå i dagens omröstning.

(Applåder)

Anf. 8 ANNELIE KARLSSON (S):

Herr talman! För några veckor sedan blev en mamma mördad med sitt barn i famnen. Hon blev skjuten på öppen gata i Malmö. För några dagar sedan blev en 15-årig pojke skjuten till döds i samma stad. Det är ofattbart grymma handlingar som självklart väcker avsky.

Vi är alla helt överens om att Sverige befinner sig i ett allvarligt läge med både skjutningar och sprängningar. Våldet skördar många offer, inte bara de drabbade och deras anhöriga utan också samhället i stort. Det skapar otrygghet. Varje skadad och varje dödad i detta våld utgör en stor tragedi.

Denna utveckling kan och ska brytas. Statsministern har varit tydlig med att detta är den absolut viktigaste frågan just nu.

Herr talman! Oppositionens roll är bland annat att kritisera och ifrågasätta regeringen. Det är en del av vårt demokratiska system. Man kan dock göra det på olika sätt. Nu har Sverigedemokraterna kommit på att justitie- och migrationsminister Morgan Johansson på grund av våldsutvecklingen ska avsättas genom en misstroendeomröstning i riksdagen.

Min fackliga bakgrund har lärt mig att man alltid provar om det finns en saklig grund i ärendet. Jag finner inte att det är så i detta fall. Här har vi ett statsråd som har gjort mest på detta område någonsin, men Sverigedemokraterna, med stöd av moderater och kristdemokrater, vill trots detta avsätta Morgan Johansson.

Regeringens uppgift är att se till att de myndigheter som har till uppgift att bekämpa gängen får de verktyg och resurser som behövs för att klara detta. Under de fem år som Morgan Johansson har varit chef för Justitiedepartementet har polisen fått mer resurser, vi har fått fler polisanställda, straffen har höjts för de brott som de gängkriminella begår och möjligheten till kamerabevakning på våldsutsatta platser har ökat – bara för att nämna några exempel.

Polisorganisationen kraftsamlar nu för att komma till rätta med våldsutvecklingen.

Herr talman! Morgan Johansson har bidragit med omkring 50 straffskärpningar. Det gäller exempelvis höjt straff för narkotikabrott, våldsbrott och grova vapenbrott. Den som i dag påträffas med ett laddat vapen på stan häktas automatiskt och riskerar att inte komma hem igen på ett par år.

Herr talman! Vidare har ett paket med 34 skarpa åtgärder mot gängkriminalitet presenterats. Det handlar om både brottsbekämpande och brottsförebyggande åtgärder. Det viktiga brottsförebyggande arbetet bidrar till att strypa nyrekryteringen till gängen. Det är viktigt att hela samhället nu kraftsamlar för att komma till rätta med problemen.

I veckan klubbade riksdagen igenom skärpt straff för mord. Denna lag träder i kraft i januari. Datalagringen är på plats sedan en månad, så nu kan polisen få ut uppgifter om vem som har ringt till vem vid olika tillfällen.

Herr talman! Medan Morgan Johansson ägnar sig åt att se till att de brottsbekämpande myndigheterna får de verktyg och resurser som behövs för att knäcka gängkriminaliteten ägnar sig det högerkonservativa blocket i svensk politik åt politiskt spel och populism. Sverigedemokraterna tar ledartröjan, och moderater och kristdemokrater hänger på.

Vi socialdemokrater har självfallet fortsatt förtroende för Morgan Johansson som justitie- och migrationsminister, och vi kommer självklart att rösta nej i dagens omröstning.
(Applåder)

Anf. 9 JOHAN PEHRSON (L):

Herr talman! Genom misstroendeförklaring kan riksdagen uttala att den inte har förtroende för ett statsråd. Statsrådet måste i så fall omedelbart avgå. Misstroendeinstrumentet är i vår svenska grundlag ett av de viktigaste uttrycken för den parlamentariska demokratin, där regeringen alltid är ansvarig inför riksdagen.

Liberalerna har denna mandatperiod ett samarbete med regeringen och Centerpartiet för att genomföra ett stort antal viktiga liberala reformer. I justitieutskottet samarbetar Liberalerna brett med alla partier för att driva på tydligare och bättre lagstiftning inom straffrätt och processrätt.

Vi är inte rädda för att stödja misstroendeförklaringar mot statsråd när det är befogat och finns anledning till detta beroende på deras personliga tjänsteutövning. Men att ett statsråd och en regering driver en politik som oppositionen anser är för lite, för sen och för dålig är inte en tillräcklig grund för ett misstroende. Detta tycker nämligen oppositionen rimligen varje dag tills den själv kommer i regeringsställning.

Misstroendeförklaring är ett instrument som ska användas restriktivt. Liberalerna kommer därför att rösta emot misstroendeförklaringen och trycka på nejknappen i dagens votering.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

*Prövning av yrkande
om misstroendeförklaring mot justitie- och
migrationsminister
Morgan Johansson*

Beslut

Ärendet om misstroendeförklaring mot justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S) skulle nu tas upp till avgörande. För bifall till yrkandet om misstroendeförklaring krävdes enligt 13 kap. 4 § regeringsformen att *mer än hälften av riksdagens ledamöter* röstade ja. Beslutet skulle enligt riksdagsordningen fattas genom omröstning med omedelbar rösträkning.

Votering:

151 för bifall

131 för avslag

57 avstod

10 frånvarande

Talmannen konstaterade att mindre än hälften av riksdagens ledamöter hade röstat ja, och kammaren hade således avslagit yrkandet om misstroendeförklaring mot justitie- och migrationsminister Morgan Johansson.

Partivis fördelning av rösterna:

För bifall: 69 M, 62 SD, 20 KD

För avslag: 97 S, 17 L, 16 MP, 1 -

Avstod: 30 C, 26 V, 1 -

Frånvarande: 3 S, 1 M, 1 C, 1 V, 2 KD, 2 L

§ 2 Avsägelse

Talmannen meddelade

att *Maria Arnholm* (L) avsagt sig uppdraget som ledamot i utbildningsutskottet,

att *Maria Nilsson* (L) avsagt sig uppdraget som ledamot i arbetsmarknadsutskottet,

att *Bengt Eliasson* (L) avsagt sig uppdraget som suppleant i civilutskottet,

att *Johan Pehrson* (L) avsagt sig uppdraget som suppleant i civilutskottet,

att *Robert Hannah* (L) avsagt sig uppdraget som suppleant i utrikesutskottet,

att *Roger Haddad* (L) avsagt sig uppdraget som suppleant i arbetsmarknadsutskottet och

att *Arman Teimouri* (L) avsagt sig uppdraget som suppleant i EU-nämnden.

Kammaren biföll dessa avsägelse.

Talmannen meddelade att Liberalernas riksdagsgrupp anmält Maria Nilsson som ledamot i utbildningsutskottet och som suppleant i arbetsmarknadsutskottet, Maria Arnholm som ledamot i arbetsmarknadsutskottet, Bengt Eliasson som suppleant i konstitutionsutskottet, Nina Lundström som suppleant i konstitutionsutskottet och i utrikesutskottet samt Joar Forssell och Barbro Westerholm som suppleanter i civilutskottet.

Talmannen förklarade valda till

ledamot i utbildningsutskottet
Maria Nilsson (L)

ledamot i arbetsmarknadsutskottet
Maria Arnholm (L)

suppleanter i konstitutionsutskottet
Bengt Eliasson (L)
Nina Lundström (L)

suppleanter i civilutskottet
Joar Forssell (L)
Barbro Westerholm (L)

suppleant i utrikesutskottet
Nina Lundström (L)

suppleant i arbetsmarknadsutskottet
Maria Nilsson (L)

§ 4 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott

Från sammansatta utrikes- och försvarsutskottet hade följande skrivelse kommit in:

Sammansatt utrikes- och försvarsutskott
1 bil.

Utrikesutskottet och försvarsutskottet har jämlikt 7 kap. 7 § riksdagsordningen i separata beslut den 22 oktober 2019 och den 7 november 2019 kommit överens om att genom deputerade i ett sammansatt utskott gemensamt bereda proposition 2019/20:27 *Fortsatt svenskt deltagande i Natos utbildnings- och rådgivningsinsats Resolute Support Mission i Afghanistan* samt motioner, proposition 2019/20:28 *Fortsatt svenskt deltagande i den militära utbildningsinsatsen i Irak* samt motioner och proposition 2019/20:29 *Svenskt deltagande i Förenta nationernas stabiliseringsinsats i Mali* samt motioner.

Till deputerade och suppleanter i det sammansatta utskottet har utsetts de i bifogade förteckning upptagna riksdagsledamöterna.

Det sammansatta utskottet, som benämns sammansatta utrikes- och försvarsutskottet (UFöU), har vid konstituerande sammanträde den 14 november 2019 utsett följande presidium:

Hans Wallmark (M), ordförande

Niklas Karlsson (S), vice ordförande

Stockholm den 14 november 2019

Martin Brothén

Kanslichef utrikesutskottet

Lars Franzén

Kanslichef försvarsutskottet

Bilagan hade följande lydelse:

Sammansatta utrikes- och försvarsutskottet

Sammansättning fr.o.m. 2019-11-14 t.o.m. 2019-12-04

Deputerade

1. Kenneth G Forslund (S)	1. Pyry Niemi (S)
2. Beatrice Ask (M)	2. Jörgen Berglund (M)
3. Niklas Karlsson (S)	3. Paula Holmqvist (S)
4. Hans Wallmark (M)	4. Margareta Cederfelt (M)
5. Björn Söder (SD)	5. Ludvig Aspling (SD)
6. Sara Heikkinen Breitholtz (S)	6. Aylin Fazelian (S)
7. Daniel Bäckström (C)	7. Kerstin Lundgren (C)
8. Håkan Svenneling (V)	8. Hanna Gunnarsson (V)
9. Jan R Andersson (M)	9. Alexandra Anstrell (M)
10. Roger Richthoff (SD)	10. Sven-Olof Sällström (SD)
11. Alexandra Völker (S)	11. Mattias Ottosson (S)
12. Mikael Oscarsson (KD)	12. Lars Adaktusson (KD)
13. Olle Thorell (S)	13. Kalle Olsson (S)
14. Joar Forssell (L)	14. Allan Widman (L)
15. Lars Andersson (SD)	15. Caroline Nordengrip (SD)
16. Janine Alm Ericson (MP)	16. Elisabeth Falkhaven (MP)
17. Hans Rothenberg (M)	17. Magdalena Schröder (M)

Skrivelsen lades till handlingarna.

§ 5 Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Följande skrivelse hade kommit in:

Interpellation 2019/20:116

Till riksdagen

Interpellation 2019/20:116 Svenska institutets webbplats sweden.se
av Ludvig Aspling (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 26 november 2019.

Skälet till dröjsmålet är resor.
Stockholm den 12 november 2019
Utrikesdepartementet
Anna Hallberg (S)
Enligt uppdrag
Håkan Åkesson
Expeditionschef

Prot. 2019/20:33
15 november

§ 6 Ärende för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Skrivelse
2019/20:42 till näringsutskottet

§ 7 Svar på interpellation 2019/20:81 om nytt regemente till Umeå

*Svar på
interpellationer*

Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Edward Riedl har frågat mig om jag kan tänka mig att Umeå blir en del av den nationella återuppbyggnaden och utvecklingen av svensk försvarsförmåga.

Som Edward Riedl mycket riktigt skriver i sin interpellation finns det redan i dag militär verksamhet i Umeå. I Umeå garnison finns Totalförsvarets skyddscentrum, som är Försvarsmaktens kunskapscentrum för skydd mot strålning, smitta och gift. Inom garnisonen finns också hemvärnet i form av Västerbottensgruppen, som tar hand om Västerbottensbataljonen. Även Totalförsvarets forskningsinstitut bedriver verksamhet i Umeå.

I maj i år presenterade Försvarsberedningen ett antal bedömningar och förslag bland annat rörande utvecklingen av det militära försvaret. Det finns en bred uppslutning bakom beredningens beskrivning av det försämrade omvärldsläget, kring den huvudsakliga inriktningen för det militära försvarets utveckling och kring behovet av att förstärka den militära förmågan.

I juli fick Försvarsmakten och övriga försvarsmyndigheter i uppdrag att senast den 15 november i år redovisa underlag till den försvarspolitiska propositionen för åren 2021–2025. Uppdraget innefattar att göra en analys av genomförbarheten i Försvarsberedningens rapporter, en bedömning av de ekonomiska beräkningar och tidsramar som ligger till grund för förslagen samt att redovisa myndighetens förslag till prioriteringar för det militära försvaret 2021–2025.

Den 30 augusti i år kom regeringen, Centerpartiet och Liberalerna överens om att det militära försvaret, utöver tidigare fattade beslut, tillförs 5 miljarder kronor 2022 och att ytterligare 5 miljarder kronor årligen tillförs det militära försvaret till och med 2025, i enlighet med Försvarsberedningens förslag. Det innebär att anslagen till det militära försvaret ökar med 25 miljarder och att totalt 75 miljarder tillförs det militära försvaret under perioden 2021–2025.

Med utgångspunkt i bland annat Försvarsberedningens förslag och underlaget från försvarsmyndigheterna kommer en försvarspolitisk proposi-

tion att tas fram. Den avses lämnas till riksdagen under hösten 2020. Helheten i Försvarsberedningens förslag ska genomföras i den försvarspolitiska propositionen på ett sådant sätt att det rymms inom den ekonomiska ramen. Målet är ett försvarsbeslut med så bred uppslutning som möjligt.

Slutligen kan jag konstatera att Umeå redan i dag har och även i framtiden kommer att ha en viktig roll i att återuppbygga och vidareutveckla den svenska försvarsförmågan.

Anf. 11 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Tack, ministern, för svaret!

Försvarsberedningen lämnade i sin slutrapport förslag om utökad grundorganisation. Två regementen föreslås återupprättas i Arvidsjaur och Göteborg. Dessutom föreslås ytterligare två regementen etableras för bland annat utbildning.

Herr talman! När Sverige nu rustar upp försvaret är Umeå en lämplig etableringsort för ett nytt regemente. Umeå är Norrlands befolkningsmässigt största kommun och har redan i dag, precis som ministern också beskriver, försvarsverksamhet. Inom Umeå garnison finns i dag bland annat Totalförsvarets skyddscentrum och Västerbottensgruppen inom hemvärnet.

Umeå har tidigare haft omfattande försvarsverksamhet, och det gör att det är lätt att skala upp verksamheten igen. Vi har enighet över de politiska blockgränserna i Umeå kommun och har därmed också goda förutsättningar att bidra till ett snabbt stärkande av Försvarsmaktens verksamhet i Umeå.

Herr talman! Det är glädjande att ministern ser Umeå som en viktig del i återuppbyggnaden och vidareutvecklingen av det svenska försvarets förmåga att försvara sig.

Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Umeå garnison har i dag 200 personer anställda. På Totalförsvarets skyddscentrum är det 125 anställda och 45 rekryter. År 2019 har man planerat att det ska bli 75 under åren 2020–2021.

Vi har Västerbottensgruppen med 20 personer anställda. De bedriver utbildning och stöd till frivilligorganisationerna och utbildning för hemvärnet. Man har Sveriges största hemvärnsbataljon med 1 100 soldater, tre insatskompanier, fyra bevakningskompanier, en båtpluton, en CBRN-pluton, en flyggrupp och två musikkårer. Man bedriver inom hemvärnet grundutbildning med direktrekrytering av 35 personer per år till hemvärnet. Utöver det har Försvarsmakten logistik med bland annat förrådsverksamhet där det är 20 personer. Vi har FMTIS, Försvarsmaktens telekommunikations- och informationssystemsförband. Fortifikationsverkets och FOI:s enhet för CBRN-skydd finns också i Umeå.

Umeå är alltså självklart en ort där vi har omfattande verksamhet med koppling till Försvarsmakten i olika delar. Detta innebär att man har goda förutsättningar och kommer att vara en del av uppbyggnaden av militär förmåga i Sverige. Jag har redan pekat på förhållandet att antalet rekryter i området kommer att öka.

Det är också viktigt för mig att vara tydlig med att detta är ett alldeles för tidigt skede i arbetet för att peka ut enskilda orter. Jag får i dag Försvarsmaktens analys över Försvarsberedningens rapport. Den kommer att innehålla information om deras syn på ekonomi, tidsramar, organisation

och personalsituation. Jag har också inbjudit samtliga partier som deltog i Försvarsberedningens arbete till en information om detta senare. Sedan påbörjas arbetet för att utforma en proposition. Jag vill inte föregripa detta arbete, utan jag får återkomma till de mer konkreta satsningarna när arbetet är genomfört och det finns en grund för en proposition.

Men jag har också full förståelse för att man från olika delar av landet, där man ser att man har möjligheter och där det också finns försvarsverksamhet i dag, framför sina synpunkter och vill framhålla sina orters fördelar. Jag tackar därför för interpellationen och för den information som Edward Riedl här har gett.

Anf. 13 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Som jag sa tidigare är det glädjande att ministern har en positiv syn på Umeå som möjlig ort. Sedan har jag givetvis också full förståelse för att ministern inte här och nu kan peka ut någon ort. Jag tycker också att det ska bli intressant med Försvarsmaktens presskonferens i dag – kl. 10.30, tror jag. Då kommer vi också att kunna få se hur Försvarsmakten analyserar den slutrapport från Försvarsberedningen som har lämnats in. Då kommer vi också att kunna se vad som är möjligt och inte möjligt i detta. Men jag vill här och nu, som jag sa tidigare, lyfta fram att Umeå har goda möjligheter att snabbt skala upp verksamheten. Det finns också god enighet över parti- och blockgränserna. Både Socialdemokraterna och Moderaterna, i form av ordförande och vice ordförande i kommunstyrelsen, har tagit kontakt med försvarsministern och Försvarsmakten och överlämnat de positiva delar som man ser i Umeå, inte minst att det finns färdiga miljötillstånd och annat som gör att man mycket snabbt kan skala upp denna verksamhet. Det finns befintlig byggnation och annat kvar.

Det sista jag tänkte säga är att försvarsministern är varmt välkommen upp till Umeå kommun, liksom säkert till alla andra orter. Jag förstår att försvarsministern har varit där ett flertal gånger. Men han är varmt välkommen dit för att se de möjligheter som finns att snabbt skala upp verksamheten och för att se den positiva syn som finns där över parti- och blockgränserna och som skulle underlätta för Försvarsmakten när man vill skala upp sin verksamhet.

Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Jag har redogjort för regeringens inställning, och jag har också redogjort för den verksamhet som Försvarsmakten och myndigheterna har i Umeå. Jag tror att jag har en bra grundinformation om hur det ser ut i området. Jag tackar än en gång för denna information, och jag tackar också för inbjudan att komma till Umeå kommun.

Anf. 15 EDWARD RIEDL (M):

Herr talman! Jag har inget ytterligare att tillägga utan tackar försvarsministern för ett trevligt samtal här i kammaren.

Anf. 16 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S):

Herr talman! Tack detsamma!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2019/20:33
15 november

Svar på
interpellationer

§ 8 Svar på interpellation 2019/20:74 om brott mot välfärden

Anf. 17 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Katarina Brännström har frågat socialförsäkringsministern vilka konkreta åtgärder han avser att vidta för att våra välfärdssystem inte ska utnyttjas av dem som genom olika brottsliga upplägg och fusk försöker tillskansa sig bidrag och stöd från det offentliga som de egentligen inte har rätt till. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Rätt bidrag eller förmån ska komma rätt person eller rätt företag till del. Vi ska kunna lita på välfärden och att den inte kan missbrukas. Personer med kriminella avsikter ska inte kunna utnyttja våra gemensamma skattefinansierade system. Därför har regeringen vidtagit en rad åtgärder för att stärka kontrollen och minska brottsligheten inom välfärdssystemen.

Den som ägnar sig åt välfärdsbrott ska stoppas och lagföras. Regeringen har inlett en kraftig förstärkning av Polismyndigheten. Från och med årsskiftet skärps maximistrafket för grovt bidragsbrott från fyra till sex år, och lagen utökas till att omfatta till exempel arbetsmarknadspolitiska stöd. Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten har fått i uppdrag att förbättra hanteringen av bidragsbrott i samarbete med de utbetalande myndigheterna. Inom ramen för det myndighetsgemensamma arbetet för att motverka organiserad brottslighet ökade under 2018 antalet utredda bidragsbrott. I budgetpropositionen för 2020 föreslås att Ekobrottsmyndigheten ska få mer medel för bekämpningen av systematiska välfärdsbrott.

Utredning och lagföring är en central del av brottsbekämpningen, men det är också viktigt att förhindra att brotten kan begås. Ett av målen i det nationella brottsförebyggande programmet *Tillsammans mot brott* är att utveckla samhällets kontrollfunktioner för att motverka brottslighet riktad mot välfärdssystemen. Regeringen har tillsatt en utredning om samordning av statliga utbetalningar från välfärdssystemen.

Falska identiteter kan öppna dörren till att missbruka välfärdssystemen. En utredning har lämnat förslag till skärpta krav och rutiner för svenska id-handlingar. Skatteverket har fått möjlighet att avregistrera falska identiteter från folkbokföringen och göra besök för att kontrollera en persons bosättning. Ett folkbokföringsbrott har införts på nytt och en utredning har nyligen tillsatts för att minska fel i folkbokföringen. I budgetpropositionen för 2020 föreslås att Skatteverket ska få mer medel för att höja kvaliteten i folkbokföringen.

Företag ska inte kunna användas som brottsligt verktyg. Regeringen har gett Bolagsverket i uppdrag att utöka kontrollerna vid registrering av företagsuppgifter. Bolagsverket och Ekobrottsmyndigheten samverkar för att tidigt upptäcka företag som kan komma att användas som brottsverktyg.

Vad gäller assistansersättningen har Försäkringskassan under flera år utvecklat arbetet med att motverka bidragsbrott, både på egen hand och i samverkan med bland annat Inspektionen för vård och omsorg, Skatteverket och de brottsbekämpande myndigheterna. Migrationsverket har infört särskilda utredningskrav för anställningar inom vissa branscher samt för nystartade verksamheter, bland annat inom personlig assistans.

Det har alltså vidtagits och pågår en rad åtgärder. Regeringen följer noga utvecklingen.

Prot. 2019/20:33
15 november

Anf. 18 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Jag ska be att få tacka statsrådet för svaret. Det är bra att det görs en hel del för att motverka brott i välfärden, som ministern har räknat upp, men jag får ändå en känsla av att man inte riktigt inser vidden av den brottslighet som faktiskt pågår här och nu.

Ministern säger bland annat i svaret att falska identiteter kan öppna dörren till missbruk av välfärdssystemen och att företag inte ska kunna användas som brottsligt verktyg. Sanningen är dock att just de falska identiteterna är ett mycket vanligt och stort problem och att alltför många företag används i en mix av både svart, grå och vit verksamhet som gör det mycket svårt för våra myndigheter att kontrollera dem.

Jag tycker att vi borde enas kring att ett av de absolut största problemen med brott mot välfärden är svenska myndigheters dåliga system och brist på kontroller. Det var just därför jag ställde min interpellation till socialförsäkringsministern. Vi måste strama upp och ändra reglerna, men framför allt måste vi se till att det inte är så enkelt att få tillgång till den svenska välfärden som det är i dag. Den som ägnar sig åt välfärdsbrott ska stoppas och lagföras, säger Morgan Johansson i sitt svar till mig. Men problemet är ju att de inte ens upptäcks – att det är så enkelt att begå dessa brott men oerhört svårt att upptäcka dem.

I Svenska Dagbladet den 5 november fanns en stor artikel om ”spök-personer” – det var ett helt uppslag – där gränspolisens berättar att det är kaos. De säger att de är chanslösa och tar framför allt upp samordningsnummer, som har blivit ett stort problem. Det är falska identiteter och påhittade personer. Man kan alltså på falska grunder få tillstånd att jobba här i Sverige och öppna bankkonto, och hela välfärdssystemet öppnas upp. Det är helt orimligt.

Detta är så enkelt att de kriminella har upptäckt de stora brister som finns i svenska myndigheters kontroll och faktiskt utnyttjar dem grovt. Jag tror att varken statsrådet eller jag vill ha det på det här sättet. Samordningsnummer är ett problem, och ett sådant går det att få bara genom att skicka ett mejl till myndigheten. Det ställs inga krav på styrkt identitet. Man vet alltså inte vem som mejlar – eller ens om den personen finns. Lagen om sekretess är ett annat stort problem som hindrar myndigheter från att dela information trots att man faktiskt vet att brott pågår.

Den utredning som har tillsatts för att titta på säkrare system är jättebra, men den kommer inte att klara sin uppgift om inte lagar ändras. Andra länder ligger före Sverige i detta. Tyvärr är det så att fusk och brottsligheten fortsätter att växa under tiden utredningen pågår. Terroristen Akilov är ett sorgligt exempel på sådant fusk; han vistades i Sverige olagligt och lånade ut sin identitet till en annan person, som jobbade på hotell – en person som ingen ens visste vem det var. Hur många Akilov finns det i Sverige? Ingen vet.

Att många invandrare och flyktingar vill just till Sverige kanske inte är enbart för att vi har ett generöst välfärdssystem, utan de kriminella ligorna kanske söker sig hit för att vi har naiva system som det är enkelt att missbruka och begå brott i. Det går att få ut miljoner ur det svenska välfärdssystemet.

Svar på
interpellationer

Herr talman! I en rapport som kom nu i november skriver ett stort antal myndigheter om lägesbilden för den organiserade brottsligheten. Rapporten ser ut så här – jag håller den i min hand – och det är många myndigheter som är med på den. Jag hoppas att statsrådet har läst den. Tyvärr tyder ingenting på att det blir bättre i Sverige, utan tvärtom blir det sämre. Det står i rapporten om felaktig bokföring, skenskrivningar, skenäktenskap och falska identiteter. Skatteverket och Migrationsverket är eniga om detta. EU-medborgare utnyttjas på ett fruktansvärt sätt, och det finns många, många exempel på osanna intyg, läkarintyg, journaler och allt möjligt.

Det finns så mycket att göra i systemen, och det var det jag ville ha en debatt om.

Anf. 19 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag instämmer helt i Katarina Brännströms beskrivning av att det finns mycket kvar att göra. Så är det förstås. Men man ska också komma ihåg var vi kommer ifrån. Vi kommer ifrån en situation där alliansregeringen hade öppnat upp välfärdssystemen för fusk och fiffel på ett sätt som jag skulle vilja säga att ingen annan regering har gjort.

Detta är jag inte ensam om att ha konstaterat, utan Anna Dahlberg, som är ledarskribent på Expressen, skrev en krönika 2015 som hon inledde så här: ”En grupp står i särskild tacksamhetsskuld till alliansen – de kriminella. Under de borgerliga åren öppnades välfärdssystem på vid gavel för fusk och brottslighet.” Rubriken är ”Naiva borgare har bäddat för kriminella”, och i texten går hon igenom fråga efter fråga där man under allians-tiden skapat system som var just mycket lätta att kringgå och fuska med.

Det gäller till exempel etableringslotsarna och jobbcoacherna på Arbetsförmedlingen, som öppnade upp för fullskalig handel med folkbokföringsadresser. Det fanns till och med rykten om annan typ av kriminalitet; det fanns uppgifter om att jobbcoacherna och etableringslotsarna ägnade sig åt att rekrytera folk till kriminell verksamhet – eller till ren terrorism, exempelvis IS.

Det gäller även RUT- och ROT-systemen, som infördes utan någon egentlig kontroll av hur de skulle kunna användas för fusk och fiffel.

När det gäller nystartsjobben hade man inget tak för anställningsstödet, så man kunde anställa en vaktmästare för 50 000 i månaden och sedan kvittera ut två tredjedelar av de pengarna direkt från Arbetsförmedlingen.

Detta var bara några exempel på sådant som blev resultatet av de åtta borgerliga åren. Det första vi gjorde var att avskaffa etableringslotsarna och jobbcoacherna för att få bort den typen av risker för fusk och fiffel. Det andra vi gjorde var att sätta ett tak för anställningsstödet så att man inte längre skulle kunna anställa en vaktmästare för 50 000. Taket sattes i stället till 22 000 kronor. Det tredje vi gjorde, herr talman, var att tillsätta en särskild utredare – före detta statsrådet och landshövdingen Lars-Erik Lövdén – för att gå igenom alla våra välfärdssystem, trycktesta dem och se vad vi behöver göra nu för att bygga ut kontrollverksamheten och stärka lagstiftningen.

Lars-Erik Lövdén kom med förslag på en lång rad åtgärder, och hittills har vi genomfört mer än hälften av dem. Fler är på väg att genomföras. Vi återinförde folkbokföringsbrottet, vilket alliansregeringen hade tagit bort

2014. Numera är det återigen kriminaliserat att folkbokföra sig på en felaktig adress. Just folkbokföring kan ju användas för att försöka mjölka välfärdssystemen på pengar. Vi återinförde det folkbokföringsbrott som ni hade avskaffat, Katarina Brännström.

Nuförtiden genomför Skatteverket alltså hembesök. Vi återinförde folkbokföringsbrottet den 1 juli förra året, och under det andra halvåret kom det två anmälningar. Hittills i år har vi dock sett 885 anmälningar om just folkbokföringsbrott, för ju mer man tittar och letar, desto mer av detta upptäcker man. Det kommer att vara likadant för de andra bidragsbrotten, där vi ser ett stort mörkertal. Så gott som alla myndigheter har förstärkt sitt arbete med ökade kontroller, med hjälp av de ökade medel de har fått.

Vi ska under de kommande åren se till att förverkliga fler av de förslag som kom i Lars-Erik Lövdéns utredning, liksom förslagen från flera av de andra utredningar som kommer – bland annat den utredning som nu tittar på samordningsnumren.

Anf. 20 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Det är lite intressant att lyssna på Morgan Johansson. Han ägnar en ganska lång stund åt att tala om Alliansen. Det är fem år sedan Alliansen fick lämna Rosenbad, och mycket borde ha hänt sedan dess. Tyvärr har det dock inte hänt särskilt mycket.

De utredningar som nu ligger till grund för arbetet håller jag med om är jättebra, men det är egentligen för lite och för sent. Man hade behövt luckra upp i regleringen mellan myndigheterna för länge sedan och ge dem möjlighet att samköra register. Det borde vara skyldighet att anmäla – om Skatteverket får vetskap om brottslighet får de inte prata med någon annan om den.

Jag har besökt såväl polisen och tullen som Arbetsförmedlingen, Skatteverket och Migrationsverket, och alla säger samma sak: Det var en annan tid förr. Jag tror att både den gamla socialdemokratiska regeringen och Alliansen på sätt och vis var naiva och inte förstod hur enkelt det gick att utnyttja detta. De kriminella är ibland smartare än politikerna. Det är så lätt att skicka in osanna intyg och att få ett samordningsnummer genom att bara skicka ett mejl. Det finns inga biometriska krav, alltså krav på fingeravtryck, ögonavläsning eller något annat som man kan göra med den nya tekniken. Det krävs ingenting för att få de här numren, och det fortsätter här och nu, i dag.

Arbetsförmedlingen har stora brister i sina kontroller, och det lär inte bli bättre med den omorganisering som vi ser. Osanna anställningsintyg och osanna fakturor förekommer, och den stackars arbetskraften som blir utnyttjad men också beroende av sina arbetsgivare kommer inte att anmäla. Slutsatsen är att välfärdsbrottsligheten ökar. Det är omfattande skattebrott och penningtvätt som pågår.

Tyvärr är följden av detta också att många tjänstemän på våra myndigheter blir hotade, känner sig hotade och blir utsatta för både våld och annat. De vågar inte heller, ibland, göra det som krävs av rädsla för repressalier för egen del.

Regeringen borde lägga krut på att ge myndigheterna riktiga vapen mot dessa kriminella, men det sker inte än. Vi ska vänta på utredningen, och det kommer alltså att ta flera år. Våra grannländer har effektiva verktyg och system, men Sverige har det inte. Här borde vi verkligen göra någon-

Prot. 2019/20:33
15 november

Svar på
interpellationer

ting tillsammans, tycker jag. Jag tror att varje initiativ som skulle tas skulle gå igenom i denna kammare.

Det är likadant med all teknisk och digital utveckling. Det är ju jättebra för oss vanliga medborgare, men för alla kriminella är det ett enkelt verktyg för att skaffa sig tillgång till bidrag och ersättningar som de absolut inte har rätt till.

Det är likadant vid våra gränser. Vid till exempel Arlanda menar gränspolisen att det bara är att gå rakt in i Sverige och att man inte vet vilka som kommer in i landet. Det står bland annat i artikeln jag hänvisade till, och det här fortsätter nu. Även om alliansregeringen säkert gjorde naiva saker som inte var bra var det ganska länge sedan. Det borde ha skett något sedan dess. Vi har en ökad brottslighet på många områden. Gängkriminaliteten och den organiserade brottsligheten är ofta kopplade till välfärdsbrott. De lever på våra bidragspengar. De lever på skattepengar samtidigt som de begår andra typer av brott. Det här är allvarligt.

Det borde vara en skyldighet att arbeta mot organiserad brottslighet, och vi borde skriva in i alla myndigheters instruktioner att man ska kunna avregistrera kriminella direkt när man upptäcker dem. Vi måste kunna ha karenstider för hur man får komma in i våra sociala välfärdssystem – det finns inte heller.

Vi moderater säger: Öppna inte hela dörren till välfärden så enkelt för nya invandrare. Skapa skyddsmurar runt våra välfärdssystem så att det inte enkelt går att lura sig till bidrag och ersättningar på så vis som sker i dag.

Anf. 21 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag påstår att ingen har öppnat välfärdssystemen mer för fusk och fiffel än vad alliansregeringen gjorde – det är belagt – med etableringslotsarna, jobbcoacherna, RUT- och ROT-systemet som ni inte hade någon som helst kontroll på. Inga initiativ togs alls när det gäller sekretessbrytande lagstiftning eller att ändra den typen av regelverk. Folkbokföringsbrottet avskaffade ni. Varför gjorde ni det? Det fick vi återinföra när vi kom tillbaka. Det vi också fick göra var att avskaffa etableringslotsarna och jobbcoacherna, sätta ett tak för anställningsstödet och mycket mer.

Det här är bara ett axplock av det vi har gjort under de här åren. Vi kommer att kunna göra betydligt mycket mer under de kommande åren.

Redan nu, från den 1 januari 2020, träder en straffskärpning för bidragsbrott in. Maxstraffet ökar från fyra år till sex år. Då utvidgas också bidragsbrottet till att också avse fusk med stöd från Arbetsförmedlingen eller Försäkringskassan. Det gjorde det inte innan. Vi utvidgar alltså det kriminaliserade området. Vi utvidgar också underrättelseskyldigheten så att den också kommer att omfatta pensionsmedel, kommunala bidrag och ytterligare andra pengar som kommer från välfärden.

Underrättelseskyldigheten från myndigheterna som hanterar den här typen av pengar till polisen ökar. Det innebär att vi under de kommande åren kommer att hitta ännu mer av just fusk och fiffel, för det finns ett stort mörkertal här. När det gäller den här typen av brott är det ungefär som trafikbrott och narkotikabrott: Ju mer polisen letar, desto mer hittar man. Men man måste ha de resurser och verktyg som man behöver ha för att kunna leta.

Vi kommer att införa spårbara betalningar för RUT och ROT, det vill säga att du inte ska kunna hantera sådana med kontanter utan måste betala med faktura, kort eller på något annat sätt som gör betalningarna spårbara. Det gör vi för att minska risken för fusk och fiffel. Vi har infört spårbara betalningar för nystartsjobben. Innan kunde de hanteras med kontanter, och i och med det fanns inbyggda risker för fusk och fiffel.

Det här var som sagt bara ett axplock av allt det vi gör. Det mesta i Lars-Erik Lövdéns utredning har vi redan genomfört, men en del återstår att genomföra. En sådan sak är till exempel fusket med id-handlingar. Det finns en utredning nu på vårt bort där vi centraliserar detta, och det finns ett förslag om ett statligt id-kort just för att öka kontrollen i den delen där det har varit väldigt många olika aktörer som har kunnat utfärda id-kort. Den hanteringen måste vi också strama upp.

Vi bör samordna betalningarna. Det fanns också ett förslag i Lars-Erik Lövdéns utredning om att samordna alla betalningar som går ut från välfärdssystemet till en gemensam myndighet. Ann-Marie Begler sitter nu och tittar på hur man skulle kunna göra en sådan struktur för att bättre få kontroll över de pengar som betalas ut.

När vi tillträdde fanns inte en fungerande tillsyn över LSS, vågar jag påstå. Vi har infört en ny lag från den 1 januari 2019 med tillståndskrav där vi helt enkelt höjer kraven på dem som står för de tjänsterna, för vi vet att det också förekommer en hel del fusk och fiffel.

Bland övrigt som vi har gjort kan nämnas att vi kriminaliserade handel med svartkontrakt och handel med illegal uthyrning i andra hand. Det gjorde vi i våras. Moderaterna röstade nej för att ni tyckte synd om dem som köper sig förbi kön genom att köpa ett svartkontrakt i allmännyttan. Ni röstade emot det trots att polisen hade begärt just det verktyget för länge sedan.

På punkt efter punkt går vi på de här frågorna och ser till att åstadkomma bättre verktyg.

Anf. 22 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M):

Herr talman! Det är lite märkligt att lyssna på det ansvariga statsrådet Morgan Johansson. Vi har ju en socialdemokratiskt styrd regering som har suttit i fem år, och så pratar man mest om Alliansen och vilka brister som finns kvar från den tiden. RUT och ROT finns ju faktiskt kvar. Om det var så dåligt borde man ha tagit bort det, men det har man inte gjort.

Problemen har faktiskt ökat. Det står i myndighetsrapporten jag nämnde tidigare. Det blir inte bättre trots fem år av socialdemokratiskt styre. Det börjar bli bråttom nu. Det finns enormt stora mörkertal på alla de här områdena som vi talar om.

Vi måste prata om de problem som finns nu och inte om vad gamla regeringar har gjort eller inte gjort. Vi lever i en helt annan verklighet efter 2015. Vi har en ökning av den internationella kriminaliteten i Sverige. Det är så lätt att utnyttja våra system, och det var därför jag ställde frågan till den minister som har ansvar för våra välfärdssystem. Vad gör man inom systemen? Ingenting, skulle jag säga. Framför allt är det alldeles för enkelt att få våra bidrag. När kommer åtstramningarna så att man faktiskt behöver kvalificera sig in och så att det går att kontrollera människor som får tillgång till allt det fina vi har i Sverige? Vi måste vara rädda om de systemen.

Jag tycker att det finns mycket bra i det som Morgan Johansson säger, men frågan om det är helt okej att skicka ett mejl och få ett samordningsnummer utan bevis för att det finns en människa bakom ansökan har jag inte fått svar på.

Jag hoppas att den här debatten ska fortsätta. Jag tackar för debatten och svaren, och jag är bekymrad över vår välfärd och vill verkligen att vi ska strama åt på många sätt – fler än vad som har framkommit här i dag.

Anf. 23 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! I det här sista inlägget avslöjade Katarina Brännström vad hon egentligen vill. Hon är ju emot välfärdsstaten som sådan. Hon vill inte att den ska fortleva och har som moderat motarbetat välfärdsreformer i alla år. Nu använder hon fusk- och fiffeldebatten för att komma åt välfärdsstaten som sådan. Så är det. Ni i Moderaterna har i alla situationer alltid prioriterat skattesänkningar framför välfärdsreformer, och så använder ni er nu av den här diskussionen.

Det jag pekar på är att ni, när ni fick möjlighet att styra Sverige, öppnade upp välfärdssystemet för fusk och fiffel. För mig som socialdemokrat är det oerhört viktigt att se till att legitimiteten för systemen upprätthålls. När jag 2015 såg att det var på det sättet tillsatte jag därför Lars-Erik Lövdéns utredning, för att se till att stoppa igen alla de hål som ni hade öppnat upp i systemet.

Det stämmer att RUT och ROT är kvar. Men nu inför vi som sagt spårbarhet i hanteringen, för att man inte ska kunna hantera det med kontanter. Det ska kunna spåras, till exempel var pengarna kommer från.

Folkbokföringsbrottet hade ni avskaffat. Det återinför vi.

På punkt efter punkt ökar vi kontrollen av systemen och går fram med en ny, starkare lagstiftning redan från den 1 januari med skärpt straff för de här bidragsbrotten, ökad underrättelseskyldighet för andra myndigheter till polisen när man upptäcker att något är fel och så vidare. Vi ser till att beta av det steg för steg.

Jag och Katarina Brännström skiljer oss åt genom att Katarina Brännström vill använda debatten för att komma åt välfärden som sådan. Det kommer jag aldrig att ställa upp på.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 9 Svar på interpellation 2019/20:93 om migrationsdomstolar och handläggningstider

Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! David Josefsson har frågat mig hur jag ser på JO:s kritik mot Migrationsdomstolen i Göteborg och domstolens fortsatta möjligheter att få ned handläggningstiderna.

Antalet asylsökande har minskat kraftigt de senaste åren, men migrationsdomstolarna står fortfarande inför avsevärda utmaningar. Prognoser-na för de kommande åren talar för en fortsatt hög men successivt minskan-

de tillströmning av migrationsmål till domstolarna. Samtidigt finns en stor balans av mål som ännu inte är avgjorda. Balanserna och därmed även handläggningstiderna varierar dock mellan domstolarna, och Göteborg har en särskilt ansträngd situation.

Långa väntetider innebär påfrestningar för den asylsökande men även stora kostnader för samhället. Regeringen har vidtagit ett flertal åtgärder för att förbättra förutsättningarna för asylsökande att få ett snabbare avgörande med bibehållen rättssäkerhet.

En sådan åtgärd är att regeringen nyligen har beslutat om en proposition med förslag om att förlänga möjligheten för de förvaltningsrätter som är migrationsdomstolar att lämna över mål till andra förvaltningsrätter. Förslaget syftar till att ge domstolarna bättre förutsättningar att hålla handläggningstiderna på en rimlig nivå genom att den samlade kapaciteten hos de allmänna förvaltningsdomstolarna tas till vara.

I den av riksdagen beslutade budgeten för 2019 tilldelade Moderaterna och Kristdemokraterna emellertid bara drygt 74 procent av migrationsdomstolarnas behov utifrån den prognos som lämnades under hösten 2018. Regeringen behövde därför tillföra ca 200 miljoner kronor i vårändringsbudgeten för 2019. Regeringen föreslår också ett tillskott på 122 miljoner kronor i budgetpropositionen för 2020.

Sammantaget bedömer jag därför att regeringen har förbättrat förutsättningarna för migrationsdomstolarna att korta handläggningstiderna, även om utmaningarna är fortsatt stora.

Anf. 25 DAVID JOSEFSSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret på min interpellation!

I juni i år kritiserade Justitieombudsmannen Migrationsdomstolen i Göteborg för att handläggningstiderna i asylärenden var för långa. I det enskilda fall som JO kritiserade var handläggningstiden ett år och tre månader. Samtidigt redovisade domstolen att handläggningstiderna för ärenden på grund av skydds- eller asylskäl i genomsnitt var 17–21 månader. Det enskilda fall som var uppe för JO:s granskning och fick kritik var alltså på intet sätt unikt.

Statsrådet svarar såväl i medierna som här och nu att regeringens proposition om att flytta mål mellan olika domstolar tillsammans med regeringens budgettillskott har ”förbättrat förutsättningarna för migrationsdomstolarna att korta handläggningstiderna, även om utmaningarna är fortsatt stora”.

Herr talman! Att möjligheten att fördela om ärenden ökar är givetvis bra. Men att det och regeringens tillskott skulle räcka är inte en bedömning som görs vare sig lokalt på Migrationsdomstolen i Göteborg eller nationellt på Domstolsverket. I stället säger Domstolsverket att utan ett tillskott för 2020 på i runda slängar 300 miljoner kronor kommer neddragningar att behöva göras, och handläggningstiderna riskerar att bli årslånga. Att åtgärderna kommer att räcka är inte heller den bild jag får när jag pratar med advokater som bland annat arbetar med migrationsfrågor i Göteborg.

I Göteborg handlar det bland annat om neddragningar av ett trettiotal notarietjänster som kommer att försvinna. Det är tjänster som är viktiga i domstolens rekryterings- och kompetensförsörjningsarbete. Att rekrytera just kompetenta föredragande inom migrationsrätt är ett av de problem-

områden som domstolen beskriver i sitt svar till Justitieombudsmannen. Notariatjänsterna fyller alltså en viktig funktion.

Herr talman! Min fråga till justitieministern var hur han ser på Justitieombudsmannens kritik och domstolens fortsatta möjligheter att få ned handläggningstiderna. Min följdfråga till justitieministern blir: Menar han att domstolarnas möjligheter att få ned handläggningstiderna och därmed undslippa fortsatt kritik från JO kommer att förbättras av att bland annat ett trettiotal notariatjänster försvinner?

Anf. 26 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Man ska veta bakgrunden. Antalet asylsökande till Sverige har minskat kraftigt. Det föranleder att man när man kommit över pucklarna i de olika systemen kan minska bemanningen. Vi byggde ut kraftigt när vi var på toppen av puckeln. För att använda skattebetalarnas pengar på ett effektivt sätt måste man nu minska bemanningen när man nu ser att man kommit förbi den.

Vi har kraftigt minskat antalet asylsökande till Sverige. Antalet asylsökande ligger just nu på den lägsta nivån på 13 år, inte bara i antal utan även som andel. När Moderaterna styrde tog Sverige emot 15 procent av alla asylsökande som kom till EU. De kom till Sverige. I dag är den siffran 3 procent.

Andelen asylsökande som kommer till Sverige har alltså totalt sett minskat under de här åren. Det är en följd av de åtstramningar vi gjorde hösten 2015, med gränskontrollerna och med id-kontrollerna, som Moderaterna för övrigt inte orkade rösta för. Man lade ned sina röster när det gällde id-kontrollerna. Men jag påstår att det var en av de viktigaste åtgärderna för att få kontroll över den situationen, tillsammans med den tillfälliga lag som trädde i kraft 2016.

I dag har vi som sagt passerat puckeln. När det gäller antalet asylansökningar gjorde vi det för länge sedan. När det gäller antalet beslut av Migrationsverket gjorde vi det för ett par år sedan. Nu har vi passerat puckeln också när det gäller antalet överklaganden i domstol.

Ökningarna av antalet ärenden möttes av ganska stora påslag när det gäller anslagen till migrationsdomstolarna. Antalet anställda på migrationsdomstolarna nästan fördubblades 2014–2018, till över 800 som vi hade förra året. Det ledde till att man 2018 kunde avgöra 17 000 mål. Det är det högsta antalet någonsin. Eftersom det var en exceptionell situation, när så pass många kom hit, har handläggningstiderna också dragits ut. Men nu betar man som sagt av mål efter mål.

Herr talman! Ett problem uppstod när Moderaterna och Kristdemokraterna fick igenom sin budgetmotion. Då gav man nämligen inte migrationsdomstolarna de medel som de hade behövt. De hade begärt 940 miljoner kronor för 2019. Av Moderaterna och Kristdemokraterna fick de 691. Det var alltså en underfinansiering av migrationsdomstolarna för detta år med 250 miljoner kronor – en kvarts miljard, herr talman.

Min fråga till David Josefsson blir: Om han är så bekymrad över läget i migrationsdomstolarna varför såg han då inte till att Moderaterna och Kristdemokraterna försåg migrationsdomstolarna med de pengar som de hade behövt förra året? Varför underfinansierade man migrationsdomstolarna med en kvarts miljard kronor för 2019? Man hade råd att sänka

skatten med 20 miljarder, men man hade inte råd att finansiera migrationsdomstolarna på det sätt som de hade behövt.

Herr talman! I stället var det första vi fick göra, när vi kunde tillträda igen, att förstärka och gå in med mer pengar. Vi kom till makten igen i januari, och i vårändringsbudgeten som vi sedan lade fram lade vi in ytterligare 200 miljoner kronor till migrationsdomstolarna, och för nästa år lägger vi ytterligare 122 miljoner kronor. Vi förstärker alltså detta efter hand.

För övrigt ser man att balanserna, som de ser ut just nu, tenderar att minska. Förra året låg antalet mål som inte hade avgjorts på över 13 000. Vid det här årets slut kommer de att ligga på ungefär 7 000, det vill säga nästan en halvering totalt sett. Vi betar alltså av mål efter mål, herr talman.

Anf. 27 DAVID JOSEFSSON (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Låt mig börja med att svara på frågan. Justitieministern säger till mig att vi i M-KD-budgeten inte sköt till tillräckligt mycket pengar under föregående år eftersom vi sänkte skatten. Sedan ställer han en motfråga till mig om det. Men skulle detta vara en ursäkt för att man nu inte skjuter till tillräckligt med pengar och i stället sänker värnskatten? Detta är en argumentationslinje som är lite för låg för denna kammare, tycker jag. Vi ska ju tala om sakfrågan om hur vi ser på migrationsdomstolarnas möjligheter att klara handläggningstiderna.

Jag har full respekt för justitieministern om han gör bedömningen att man kommer att klara handläggningstiderna med de medel som regeringen skjuter till. Det är en åsikt som man får ha. Till protokollet måste jag dock säga att jag själv inte delar justitieministerns åsikt, utan jag tror på de verk samma juristerna i fråga om att handläggningstiderna tyvärr kommer att bli längre.

Med det sagt finns det många aspekter på problemen med de långa handläggningstiderna i migrationsmål som man ändå måste beröra. Det mest uppenbara är den mänskliga. Att få stanna eller inte få stanna i Sverige som asylsökande är livsavgörande för den som berörs eller för den som väntar på besked om till exempel familjeåterförening.

En annan aspekt är den krasst ekonomiska. Staten har kostnader för asylsökande som bland annat gäller boenden under den tid som ärendena handläggs. Ju längre handläggningstiderna är desto högre blir kostnaderna, herr talman. Det innebär också att besparingar på migrationsdomstolarna i ena änden riskerar att innebära fördyringar för staten i den andra änden. Att ha människor i kö är sällan en god idé, och risken är uppenbar att det man vinner på gungorna förlorar man på karusellen.

Ytterligare en aspekt handlar om rättssäkerhet och integration. Jag tror att korta handläggningstider och effektiva domstolar innebär både en ökad rättssäkerhet för individen och ökade möjligheter för integration för den som får ett positivt utslag.

Utifrån att såväl Migrationsdomstolen i Göteborg som Domstolsverket varnar för att regeringens budget kommer att innebära nedskärningar och förlängda handläggningstider tycker jag att regeringen spelar ett högt spel, herr talman. Att ge Domstolsverket hela det anslag som det begär för att komma till rätta med handläggningstiderna, som bland annat JO kritiserat, är i det långa loppet kanske till och med en besparing. Det minskar väntan för den enskilde och ökar möjligheten för integration.

Prot. 2019/20:33
15 november

Svar på
interpellationer

Detta är också ett av skälen till att vi i vårt budgetförslag har valt att skjuta till pengar utifrån det som Domstolsverket har begärt.

Anf. 28 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Skulle det vara lågt av mig att begära att David Josefsson tar ansvar för sina egna beslut? Situationen var den att Moderaterna och Kristdemokraterna trumfade igenom en budgetmotion med stöd av Sverigedemokraterna. I den underfinansierades migrationsdomstolarna med 250 miljoner kronor för innevarande år. Så ser situationen ut, och så var det.

Jag ställde bara en fråga om det. Om ni nu vill minska handläggningstiderna och se till att fler kan anställas kan ni inte göra på det sättet, utan man får finna sig i att bli ställd till svars för sitt agerande när man går upp i en interpellationsdebatt. Detta är inte ett dugg lågt. Tvärtom är det en upplysning till allmänheten så att den får veta vilket spel Moderaterna spelar här. Ni i Moderaterna underfinansierar väsentliga myndigheter, och när resultatet sedan blir för dåligt skyller ni på regeringen. Det fungerar inte, och man kommer inte undan med det i en interpellationsdebatt. Så är det bara.

Åter till sakfrågan. Det första vi fick göra när vi tillträdde i januari var att skjuta till ytterligare 200 miljoner kronor, det vill säga de pengar som Moderaterna inte hade skjutit till. Nästa år blir det som sagt ytterligare 122 miljoner. Jag ser naturligtvis att läget för migrationsdomstolarna även fortsättningsvis är ansträngt. Jag ser att vi har kommit över puckeln. Balanserna minskar. Jag har noterat att balansen av icke avgjorda mål vid slutet av 2018 låg på 13 000. Enligt prognoserna kommer den i slutet av 2019 att ligga på 7 100, och 2020 kommer det att handla om 5 800 mål. Vi ser alltså en successiv minskning i prognoserna för balanserna. Det tyder på att vi har kommit över puckeln som vi hade under några år efter att väldigt många asylsökande kommit hit.

När man lyssnar på David Josefsson skulle man nästan kunna tro att han för nästa år har anslagit de pengar som migrationsdomstolarna har begärt. Men det har han inte, utan har också underfinansierat. Han lägger visserligen till lite pengar, men inte i den omfattning som migrationsdomstolarna har begärt. Han ligger faktiskt 100 miljoner under det som de har begärt. Detta innebär att han inte kan gå till migrationsdomstolarna och säga att Moderaterna nu skjuter till de pengar som de hade behövt. Det stämmer inte med verkligheten, vilket man ser när man läser siffrorna i Moderaternas budgetmotion.

Anf. 29 DAVID JOSEFSSON (M):

Herr talman! Jag tror inte att någon kan vara nöjd med de långa handläggningstiderna vid migrationsdomstolarna, särskilt inte i Göteborg. Där emot blir jag inte riktigt klok på regeringens och justitieministerns inställning i frågan, herr talman. Jag hoppas verkligen att jag har fel och justitieministern har rätt om att regeringens budget kommer att innebära en minskning av handläggningstiderna vid migrationsdomstolarna i Sverige i allmänhet och i Göteborg i synnerhet, så som ministern säger.

Lyssnar man dock på Domstolsverket och Migrationsdomstolen i Göteborg eller på migrationsadvokater finns det ingenting som talar för att

man har passerat puckeln och att handläggningstiderna nu kommer att gå ned. I ärlighetens namn verkar det bara vara justitieministern själv som tror på att han har rätt och jag har fel.

Jag tackar för debatten. Jag tror att vi alla är överens om att handläggningstiderna bör vara korta, men jag tror inte att vi är riktigt överens om vägen dit.

Prot. 2019/20:33
15 november

Svar på
interpellationer

Anf. 30 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Man måste i en debatt som denna också vara beredd att försvara sin position. Bakgrunden är att Sverige vid den här tiden förra året inte hade någon regering, och Moderaterna och Kristdemokraterna kunde trumfa igenom en budget. Gör man så måste man kunna försvara effekterna av detta. När man underfinansierar migrationsdomstolarna med 250 miljoner får det faktiskt effekter, herr talman.

Vi lägger nu till pengar. I år blir det 200 miljoner, och nästa år blir det ytterligare 122 miljoner. Jag kan ärligen säga att jag vet att situationen är ansträngd, inte minst i Göteborg även om man där har en domstol som har minskat balanserna väldigt kraftigt. Där har man minskat balanserna med över 40 procent på bara ett år. Man jobbar alltså igenom målen, mål efter mål.

Vi kommer naturligtvis att få återkomma om finansieringsfrågan även i kommande budgetar. Jag kan garantera David Josefsson och andra att denna regering prioriterar satsningar på de förvaltningsmyndigheter som behöver kunna fungera på ett bra sätt i stället för att bara sänka skatterna med 15–20 miljarder som Moderaterna och Kristdemokraterna tenderar att göra.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2019/20:90 om en humanare sjukförsäkring

Anf. 31 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Julia Kronlid har frågat mig vad jag avser att göra för att stoppa inhumana utförsäkringar och i stället underlätta människors rehabilitering, vilka åtgärder jag avser att vidta för att de med psykisk ohälsa ska få adekvat hjälp i stället för att hamna i kläm och behandlas illa i sjukförsäkringsprocessen samt om jag kan tänka mig att ta initiativ till en bred parlamentarisk kommitté för en långsiktigt hållbar sjukförsäkring.

Sjukförsäkringen ska ge ersättning vid nedsatt arbetsförmåga liksom stöd för att komma tillbaka till arbete. Det förutsätter ett ändamålsenligt regelverk och en väl fungerande sjukskrivningsprocess.

Som ett led i att skapa ett ändamålsenligt regelverk har regeringen avskaffat den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen. Under alliansregeringen utförsäkrades människor på grund av att de haft sjukpenning i två och ett halvt år. Den stupstock som detta innebar, och som Sverigedemokraterna ställt sig bakom att återinföra, medförde att närmare 100 000 personer tvingades lämna sjukförsäkringen trots att de var arbetsoförmögna.

Samtidigt stannar inte utmaningarna inom sjukförsäkringen vid borttagandet av den bortre tidsgränsen. Vi har sett att den nuvarande lagstiftningen kan innebära att Försäkringskassans beslut blir svåra att förstå, vilket riskerar legitimiteten för sjukförsäkringen. Därför har regeringen tillsatt utredningen En trygg sjukförsäkring med människan i centrum. Uppdraget ska slutredovisas den 31 januari 2020. Jag ser fram emot att ta emot utredningens slutbetänkande.

Det behövs också en välfungerande sjukskrivningsprocess som underlättar människors rehabilitering. När detta brister är det ytterst individen som hamnar i kläm. Försäkringskassan har genom sitt lagstadgade samordningsansvar en central roll. Andra viktiga aktörer är arbetsgivare, de fackliga organisationerna, hälso- och sjukvården och Arbetsförmedlingen.

För att stärka individens möjligheter till rehabilitering har arbetsgivaren fått ett förtydligt ansvar att ta fram en plan med åtgärder för återgång i arbete när en anställd har varit sjukskriven i 30 dagar. Denna lagreglerade skyldighet kombineras med bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd. Regeringen har också föreslagit att det 2020 införs en lagstadgad skyldighet för landstingen att erbjuda koordineringsinsatser till sjukskrivna patienter för att främja återgång i arbete.

Ingen ska falla mellan stolarna på grund av bristande samarbete. Ett gemensamt uppdrag – ett nolltoleransuppdrag – har därför lämnats till Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Det innebär att myndigheterna i samverkan ska ge stöd till individen såväl under som efter en sjukskrivning.

Den ökande psykiska ohälsan är ett allvarligt samhällsproblem som regeringen tar på största allvar. Risken att drabbas av psykisk ohälsa och sjukskrivning är störst i så kallade kontaktyrken inom vård, skola och omsorg. Det är verksamheter där kvinnor arbetar i stor utsträckning. Arbetsmarknadens parter har en viktig roll i att minska den arbetsrelaterade ohälsan. Parterna har på regeringens initiativ genom avsiktsförklaringar kommit överens om att arbeta för bättre arbetsmiljö och minskad sjukfrånvaro. Detta är ett arbete som regeringen följer noga och förväntar sig resultat utifrån.

Vad gäller Julia Kronlids fråga om jag kan tänka mig att ta initiativ till en parlamentarisk kommitté kan jag konstatera att en sådan fanns mellan 2010 och 2015. Den så kallade parlamentariska socialförsäkringsutredningen lämnade bland annat förslag för en långsiktigt hållbar sjukförsäkring. Regeringen har övervägt och genomfört flera av förslagen. Jag ser därför inte behov av en ny parlamentarisk kommitté. Däremot välkomnar jag alla förslag som bidrar till en trygg och långsiktigt hållbar sjukförsäkring.

Anf. 32 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabi för svaret. Det är trevligt att för första gången få diskutera sjukförsäkringen med den nya socialförsäkringsministern.

Utvecklingen av sjukförsäkringssystemet är djupt oroande. De människor som är sjuka, gamla eller funktionshindrade har kommit i kläm är otaliga.

Sedan Socialdemokraterna kom till makten har utförsäkringarna ökat. Många hoppades nog på att Socialdemokraterna skulle göra det bättre för

de sjuka, men i stället förs nu en hårdare politik än Alliansens. Det finns mycket att kritisera den tidigare Alliansens politik för. Även om vi ser behovet av kontrollinstanser för att pröva personers arbetsförmåga i syfte att ge dem stöd i en rehabilitering, vilket också var vår avsikt med att stödja ett förslag om stärkt rehabiliteringskedja, har vi ändå landat i – och inför valet 2018 varit tydliga med – att vi inte vill återinföra Reinfeldts stupstocksmo-
dell.

Statsrådet Ardan Shekarabi! Ni måste inse att ni för en politik som är värre än Reinfeldts stupstocksmo-
dell. Många upplever i dag att det i stället finns en ättestupa redan efter ett halvår – långt före den gamla bortre tidsgränsen på två och ett halvt eller upp till tre år – utan möjlighet att komma tillbaka. Regeringen utförsäkrar svårt sjuka människor, och folk mår så fruktansvärt dåligt att det till och med finns exempel på dem som har valt att ta sitt eget liv.

Ardan Shekarabi måste sluta skylla ifrån sig på andra och ta ansvar för sin egen regerings agerande. Vi har väl alla läst om Tyra Jernberg som tragiskt nog inte orkade mer efter alla avslag från Försäkringskassan. 20 år gammal hittades hon livlös på sitt rum. Hennes storasyster Amanda säger i en artikel i en tidning att hon saknar henne varje sekund. Vad jag förstår har hon i dag tänt ett ljus för sin syster. Vi har också i tidningarna kunnat läsa om Erland, som hade svåra ryggsmärtor efter en lastbilsolycka och som efter Försäkringskassans besked om avslag på ansökan om sjukpenning tragiskt nog tog sitt eget liv. Detta är fruktansvärt tragiskt och ofattbart.

Sjukskrivningar på grund av psykisk ohälsa, framför allt stressrelaterad utbrändhet, ökar i ett skrämmande tempo, framför allt inom offentlig sektor, som statsrådet lyfte fram.

Statsrådet Shekarabi sprider diverse anklagelser mot oss i Sverigedemokraterna gällande vår arbetsmiljöpolitik. Men vi satsar ju stort på detta i vår budget och våra förslag, samtidigt som det är ni i Socialdemokraterna som har misslyckats fatalt med att skapa goda arbetsvillkor i offentlig sektor. De som får betala det högsta priset för detta i dag är framför allt kvinnor. Till råga på det möts de som redan är utbrända och inte sällan deprimerade av oförståelse i ett stelbent system som inte är anpassat för dem med psykisk ohälsa.

Jag anser att den här oroande utvecklingen inom psykisk ohälsa borde vara skäl nog att återuppta en parlamentarisk utredning. Så mycket har hänt sedan 2015.

Socialdemokraterna har suttit i regering sedan 2014. Ni har haft alla möjligheter att reformera sjukförsäkringen. I stället har ni fört en ansvarslös politik. Att spara pengar på de sjukas bekostnad har stått över allt annat. Ni vägrar ta ansvar för de fruktansvärda människoöden er politik har orsakat.

Herr talman! Nu vill jag veta om socialförsäkringsministern är beredd att i nya direktiv klargöra för Försäkringskassan vad som är prioriterat. Är det att spara pengar på de sjuka och förbättra sjukvårdsstatistiken, eller är det att sätta människors välmående och tillgång till vård i första rummet samt göra verklig skillnad så att färre personer ska behöva må så dåligt att de väljer att ta sitt eget liv? Detta skulle vara en akut åtgärd för att stoppa inhumana utförsäkringar.

Anf. 33 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Sjukförsäkringen och våra socialförsäkringar ska vara kittet i den svenska modellen. Man ska kunna känna sig trygg om man blir sjuk, och det ska finnas ett system som backar upp den som är sjuk oavsett hur situationen ser ut för en när man drabbas. Så funkar det inte längre i dag i Sverige. Den svenska sjukförsäkringen har länge haft stora brister. Tusentals människor har blivit utförsäkrade, och tusentals personer får inte rätt till sjukersättning, trots att de är sjuka.

Sverigedemokraterna har nu ställt denna interpellation, trots att de själva är för en stupstock och har röstat på den moderata budget som landet delvis styrs på i dag. Där finns väldigt lite pengar till just sjukersättningen. Man tycker att skatteklyftan mellan sjuka och dem som har jobb till och med ska öka efter den period som vi har nu.

Det är också anmärkningsvärt att socialförsäkringsministern står här och beklagar sig över situationen. Socialdemokraterna har inte gjort någonting åt detta under alla sina år i regering. Snarare har man styrt Försäkringskassan i motsatt riktning.

Vänsterpartiet anser att den situation som vi har nu är en kris som borde göra att alla som vill ha ett tryggt samhälle agerar. Vänsterpartiet vill att vi ska se till att den som är sjuk har rätt till sjukersättning. Att *kämpa* för den rätten gör i dag människor alltmer sjuka. Personer som är cancersjuka, är psykiskt sjuka eller lider av andra kroniska sjukdomar blir alltså sämre för att de nekas rätten till sjukpenning och sjukersättning. Vi vill också se till att man får en högre ersättning om man har sjukersättning. För dem som får den här rätten är det i dag väldigt låg ersättning. Vi vill dessutom utjämna skatteklyftan mellan dem som har jobb och dem som har haft otur att bli sjuka.

Jag har själv varit sjuk och haft sjukersättning. Nu är jag bättre. Skulle jag drabbas av ett skov av den kroniska sjukdom jag har skulle jag i dag antagligen inte få rätt till sjukersättning. Att leva med det gör en oerhört orolig, och jag är bara en av väldigt många.

Min fråga till både Sverigedemokraterna och socialförsäkringsministern är: Hur kan man förorda en stupstock, som Sverigedemokraterna, och ökade inkomstskillnader genom att inte minska skatteklyftan? Hur kan man som regering inte se till att om människor är sjuka får de rätt till sjukersättning, när vi ser vilken kris samhället befinner sig i?

Anf. 34 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack, riksdagsledamöterna Julia Kronlid och Ida Gabriellsson, för inläggen i den här viktiga debatten!

Herr talman! Jag kommer precis från Mynttorget där jag träffade några av de medborgare som protesterar mot den rådande ordningen i sjukförsäkringen. De har under de senaste åren protesterat mot den lagstiftning och den tillämpning av lagstiftning som vi sett inom sjukförsäkringsområdet och hur det påverkar tryggheten för våra försäkrade.

När jag gick därifrån till den här kammaren lovade jag mig själv: Här gäller det att i kammaren stå för en ärlig debatt. Det gäller att vara ärlig mot medborgarna. Vi ska vara ärliga med vad vi tänker göra. Jag vill också uppmana mina motdebattörer att vara ärliga mot medborgarna om vad de vill göra.

Jag blev socialförsäkringsminister för drygt sex veckor sedan. Mitt uppdrag från landets statsminister, Stefan Löfven, är att förstärka sjukförsäkringen och öka tryggheten för de försäkrade. Det innebär att vi erkänner att saker och ting behöver förändras i sjukförsäkringen, och förändringen måste vara i förbättrande riktning.

Det är detta uppdrag jag har fått av min chef. Men nu är det inte bara landets statsminister som skickar signaler till statsråd och ministrar. Den här kammaren har också möjlighet att skicka signaler till regeringen, herr talman. Här har vi fått ett väldigt tydligt ställningstagande från kammaren som jag enligt vår konstitution måste förhålla mig till.

Jag ska vara ärlig och läsa upp det tillkännagivande, det ställningstagande, som kammaren har skickat till mig och regeringen så att medborgarna vet var vi står i den här debatten och så att debatten inte utgår från en oärlig premiss utan från total öppenhet och ärlighet gentemot våra medborgare.

Riksdagen har fattat beslut om följande: Kontrollinstanser av olika slag inklusive tidsgränser minskar användningen av sjukförsäkringen både direkt via kontrollerna i sig och indirekt via drivkrafter att inte vilja bli kontrollerad. En regelbunden uppföljning av den försäkrades arbetsförmåga bör göras under hela sjukfallet fram till en borte tidsgräns. Regeringen bör återkomma till riksdagen med lagförslag i enlighet med det anförda.

Herr talman! Mitt uppdrag från statsministern är att förstärka sjukförsäkringen. Den 31 januari får jag på mitt bord en utredning om hur vi förstärker rätten till sjukpenning och hanterar den svåra frågan om prövningen av arbetsförmåga efter 180 dagar som drabbat människor.

Men riksdagen har skickat uppgiften till mig att återinföra den borte parentesen, den borte gränsen i sjukförsäkringen. Riksdagen har gett mig uppdraget att försäkra villkoren för de sjukförsäkrade. Det kommer jag inte att göra.

Regeringens uppgift är att stå upp för våra medborgare. Våra medborgare förtjänar en tryggare sjukförsäkring. Jag uppmanar Julia Kronlid: Var ärlig mot medborgarna! Göm inte frågeställningarna bakom några diffusa krav på nya utredningar!

Det jag nu läste upp är ett beslut av riksdagen med en uppmaning till Sveriges regering och mig som socialförsäkringsminister som möjliggjordes av Sverigedemokraternas stöd.

Om nu Sverigedemokraterna är bekymrade för sjukförsäkringen, vilket hade varit bra: Varför har jag det här beslutet på mitt bord? Varför har kammaren med Sverigedemokraterna i spetsen krävt att vi ska återinföra den borte gränsen i sjukförsäkringen i stället för att förbättra sjukförsäkringen?

(Applåder)

Anf. 35 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Tack, Ardalan Shekarabi, för att du lyssnar till kritiken!

Statsrådet säger att han är beredd att göra någonting åt detta. Just nu finns det ingen borte tidsgräns. Jag vill att ministern ska vara medveten om att trots det har utförsäkringarna blivit fler. Fler utförsäkras i dag än under Alliansens tid och tidigare än vid den borte tidsgränsen. Människor hinner få avslag, bli utförsäkrade och må så fruktansvärt dåligt att de till

och med tar sitt eget liv innan de ens når till den tidigare bortre tidsgränsen. Det är Ardalan Shekarabis ansvar i Socialdemokraternas regering.

Vi har i Sverigedemokraterna tagit till oss väldigt mycket av oron för den bortre tidsgränsen och den tidigare stupstocken. Vi har haft en intern utredning i vårt parti. I valet 2018 gick vi ut tydligt och sa i Svenska Dagbladet och i vårt valmanifest att vi inte vill ha tillbaka den stupstocken. I tillkännagivandet fanns det ingenting om efter vilket antal dagar eller vilken typ av bortre tidsgräns det skulle vara.

Det är väl bra att Sverigedemokraterna har utvecklat sin politik. Tycker inte Ardalan Shekarabi att det är bra? Vi kommer i årets omröstning inte att rösta på Moderaternas förslag. Vi kommer att rösta på vår politik där vi i stället förordar fler kontrollstationer, en bra rehabiliteringskedja men inte Reinfeldts stupstock.

Jag vill påminna Ardalan Shekarabi om att när Alliansen satt i regeringen var vi i Sverigedemokraterna med och fällde alliansregeringen. Vi var till och med beredda att väcka misstroendeförklaring mot dåvarande socialförsäkringsministern för att få till en mjukare bedömning vid dag 180.

Det handlar om att människor inte ska provas mot en fiktiv arbetsmarknad vid dag 180 där det sägs: Du skulle kunna få ett arbete där du kan vila mycket, därför får du ingen sjukpenning. Vi tycker att det är fullständigt ohållbart med bedömningen vid dag 180. Problemet är att trots att Socialdemokraterna då, när vi fällde Alliansen, sa att vi ska få mjukare bedömning vid dag 180 tillämpar man i dag en hårdare bedömning vid dag 180 än någonsin.

Vi i Sverigedemokraterna lade vid förra årets motionsberedning fram ett förslag om ytterligare mjukare bedömning vid dag 180. Du ska inte provas mot fantasijobb på en fiktiv arbetsmarknad. Du ska provas inom ditt eget kompetensområde och mot faktiska jobb som finns på riktigt. Klarar du inte att gå tillbaka till ett arbete inom ditt kompetensområde ska du även fortsättningsvis få en trygg sjukpenning.

Är det så att du har en permanent nedsatt arbetsförmåga ska du lättare kunna få sjukersättning. I dag är det lika svårt att få sjukersättning som att tränga igenom ett nålsöga. Det har blivit mycket svårare att få sjukersättning sedan Socialdemokraterna kom till makten än när Alliansen var vid makten.

Vi har också föreslagit en rad andra förslag. Vi har föreslagit att vi ska höja grundnivån i sjukersättningen. Det borde Socialdemokraterna ta på allvar. Det är dags att regeringen slutar skylla på vår politik och i stället tar ansvar för sitt eget agerande.

I dag har vi till exempel en situation där en kvinna med cancer som har drabbats av hjärtstopp flera gånger, och som sitter här på läktaren och lyssnar i dag, utförsäkrades och uppmanades att skriva in sig på Arbetsförmedlingen samtidigt som hon låg i respirator på sjukhus. Är det en rimlig ordning? Borde inte en så svårt sjuk cancersjuk kvinna få sjukpenning, Ardalan Shekarabi?

Vore inte det skäl nog att samla alla partier igen, sätta oss vid förhandlingsbordet och ta tag i sjukförsäkringen för att få en mer human sjukförsäkring?

Anf. 36 IDA GABRIELSSON (V):

Herr talman! Detta blir mitt sista inlägg i debatten. Jag tackar för att Julia Kronlid och socialförsäkringsministern är så i gasen när det gäller själva orden. De känns väldigt engagerade här från talarstolen. Tråkigt nog finns inte orden uppbackade i vare sig Sverigedemokraternas och Julia Kronlids politik eller i Socialdemokraternas och socialförsäkringsminister Ardalan Shekarabis politik.

Det efterfrågas ärlighet, men ska man då inte stå för att mellan 2014 och 2017 ökade antalet utförsäkrade med nästan 500 procent? Det ökade så pass mycket under denna period – under en socialdemokratisk regering – för att regeringen styrde Försäkringskassan i denna riktning. Om man ska vara ärlig, ska man då inte stå för att man faktiskt vill införa en stupstock i sjukförsäkringen? Ska man inte stå för att man vill se till att de som jobbar ska värderas när det gäller skatter på ett helt annat sätt än dem som har råkat bli sjuka?

Det tycker jag skulle handla om att vara ärlig – om man kunde stå i talarstolen och stå för detta. I stället för att enbart i ord vara så mycket i gasen borde man också vara i gasen när det gäller att komma med förslag.

Vänsterpartiet vill höja ersättningsnivåerna. Vi vill se till att man höjer grundersättningen i sjukersättningen, och vi vill se till att alla som är sjuka får rätt till sjukersättning. Vi hoppas att vi snart kommer att vara fler än bara vi som står här och säger och även menar det framöver.

Anf. 37 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Tack återigen, Julia Kronlid och Ida Gabrielsson, för inläggen! Det är inte bara i orden det finns ett engagemang. Jag har varit socialförsäkringsminister i sex veckor, och mitt uppdrag från min chef, Sveriges statsminister, är att se till att förändra lagstiftning och förändra strukturen i sjukförsäkringen så att vi ger våra medborgare, våra försäkrade, den trygghet de förtjänar. Det kommer att kräva handling och inte bara ord.

Redan om två månader får vi förslag på vårt bord. Redan om två månader har vi förslag på vårt bord om hur sjukförsäkringen ska stärkas och hur de försäkrades trygghet ska stärkas.

Herr talman! Jag blir inte klok på Sverigedemokraternas inställning. Här talas det om förstärkningar av sjukförsäkringen, om trygghet och om alla möjliga ställningstaganden i ord. Men enligt vår grundlag är det ställningstagandena i den här kammaren som regeringen ska förhålla sig till. Det är ställningstagandet som Sverigedemokraterna har röstat fram och som på flera områden handlar om försämringar av sjukförsäkringen, alltså fel inriktning på utvecklingen. Det handlar inte om förbättring utan om försämringar av sjukförsäkringen.

Vill Sverigedemokraterna riva detta tillkännagivande, herr talman? I så fall bör man agera i den här kammaren. Det finns en ordning för detta i riksdagsordningen. Om man vill riva ställningstagandet ska man agera. Jag har hört Julia Kronlids partiledare i talarstolen rätt många gånger på sistone tala om det fantastiska konservativa block som Jimmie Åkesson ofta beskriver. Det ska ta över vårt land och återskapa ordningen, som han beskriver det.

Vad vill då det här blocket, herr talman, när det gäller sjukförsäkringarna? Låt mig läsa vad delar av det konservativa block som Sverigedemokraterna vill återskapa ordningen med tycker om sjukförsäkringen.

Moderaterna skriver om införande av ny karensdag dag 15. Det innebär att den första dagen efter sjuklöneperiodens slut är utan ersättning. Det innebär minus 300 miljoner kronor. Återinförande av den bortre tidsgränsen i sjukförsäkringen innebär minus 6,7 miljarder kronor. Sänkt tak i sjukförsäkringen till 7,5 prisbasbelopp innebär drygt minus 1 miljard kronor. En avtrappning av ersättningen dag 90 av 365 innebär minus 1,5 miljarder år 2020 och 1,6 miljarder år 2021 och år 2022. Sänkt ersättningstak för arbetslösa sjukskrivna innebär minus 200 miljoner kronor.

Vad ska de här förslagen finansiera? Vad ska de försäkrades otrygghet finansiera? Jo, det ska finansiera de satsningar man vill göra på sänkta skatter för dem som inte är sjukskrivna.

Herr talman! Vad vill då det andra partiet som Sverigedemokraterna vill återskapa ordningen med, Kristdemokraterna, göra? De vill återinföra en bortre tidsgräns i sjukförsäkringen, och de föreslår ett förstärkt jobbskatteavdrag som drabbar dem som är sjukskrivna.

Är det de här partierna som Sverigedemokraterna vill samarbeta med? Ja. Är det förenligt med det som Julia Kronlid säger i talarstolen? Nej. Är det tillkännagivande som Sverigedemokraterna har röstat fram och skickat till mig som socialförsäkringsminister förenligt med det Julia Kronlid säger? Nej. Har Julia Kronlid en skyldighet, herr talman, att vara ärlig gentemot det svenska folket och gentemot de försäkrade? Ja. Tänker regeringen agera för att förbättra sjukförsäkringen? Ja.

Anf. 38 JULIA KRONLID (SD):

Herr talman! Vi fick höra tidigare att det är bra att inte bara ha engagerade ord utan att också ha engagerade förslag. Då tycker jag att det vore mer ärligt av statsrådet Shekarabi att stå och läsa upp Sverigedemokraternas budget och Sverigedemokraternas förslag om sjukförsäkringen.

Jag är inte moderat, och jag är inte kristdemokrat. Jag vill vara den humana rösten i ett konservativt block. Jag har absolut mycket att kritisera de andra partierna för, och jag hoppas därför att vi blir så stora som möjligt så att det är vi som får det största inflytandet i sjukförsäkringspolitiken.

Det vore mer ärligt av Shekarabi att läsa upp att Sverigedemokraterna satsar 5 miljarder kronor mer än regeringen i utgiftsområde 10. Det vore mer ärligt av Shekarabi att stå och läsa upp att vi satsar 100 miljoner på att höja grundnivån i sjukersättningen och vill göra det lättare att få sjukersättning.

Det vore mer ärligt av Shekarabi att faktiskt läsa upp att vi vill göra bedömningen vid dag 180 mjukare än den är i dag. Det vore mer ärligt att läsa upp att vi har förslag om att man med en bibehållen sjukersättning ska kunna börja studera på låg nivå.

Det vore också mer ärligt av Shekarabi att läsa upp våra förslag som handlar om att man med bibehållen sjukpenning och sjukersättning ska kunna börja arbeta i små steg. Det ska finnas ett flexiblere sätt att kunna börja ta små steg ut i arbetslivet om man har den förmågan.

Det finns många förslag som vi har i ett tillkännagivande som vi har lagt fram här i riksdagen och som Socialdemokraterna har röstat nej till.

Vad gäller det tidigare tillkännagivandet borde det vara en tydlig signal till regeringen om att vi nu kommer att rösta nej till Moderaternas förslag om Reinfeldts stupstock. Nu har vi i stället vår politik och vårt förslag som vi gick till val på 2018. Det vore mer ärligt av Shekarabi att stå här och läsa upp det.

Efter debatten här kommer jag att gå ut och möta olika personer som står här i dag i manifestationen. Det är bra att Shekarabi också har varit ute och träffat dem. Jag hoppas att statsrådet tar till sig av de oerhört berörande livsöden som gömmer sig bakom de här människorna.

Anf. 39 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman och Julia Kronlid! Jag anser att det är bra att Sverigedemokraterna och Sverigedemokraternas företrädare också möter de människor som protesterar för att de vill se en förstärkt välfärd och trygghet i vårt land. Jag anser att vi alla nog bör se till att det blir fler sådana möten och fler sådana ställningstaganden.

Herr talman! Anledningen till att jag läser upp Moderaternas och Kristdemokraternas budgetförslag i en interpellationsdebatt med en sverigedemokrat är att Sverigedemokraterna röstade på Moderaternas och Kristdemokraternas budget, och det är den budgeten som gäller för 2019.

Vackra ord, herr talman, ger ingen bra sjukförsäkring. Vackra förslag ger ingen bra sjukförsäkring. Det som räknas i denna kammare är vilken knapp riksdagsledamoten trycker på när det är omröstning. Det är det som stiftar lagar, och det är det som beslutar om budgeten.

När det väl gällde i december 2018, när Julia Kronlid satt här och när sverigedemokratiska riksdagsledamöter satt i den här kammaren och skulle fatta beslut om budgeten för 2019, var det inte Sverigedemokraternas budget som man röstade på. Man röstade fram en moderat och kristdemokratisk budget som dessutom förstärkte skattekllyftan mellan de sjukförsäkrade som inte har förutsättningar att arbeta just nu och dem som arbetar just nu. Därför är det ärligt att lyfta den debatten.

Om man är beredd att tänka om är det bra. Men det är återigen inte vackra ord och vackra förslag som spelar roll, utan hur man tar ställning i den här kammaren och hur man röstar. Vi avser från regeringens sida att agera för att förstärka sjukförsäkringen, och det står vi fast vid.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2019/20:92 om stöd under graviditeten

Anf. 40 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Linda Lindberg har frågat mig om jag avser att påverka dagens regelverk kring mödravårdsbesök så att det gör det möjligt för båda föräldrarna att få ersättning för att delta vid besök hos mödravården under hela graviditetsprocessen. Vidare har hon frågat mig om jag avser att verka för en lagstadgad rätt till ledighet för båda föräldrarna för mödravårdsbesök samt om jag avser att vidta åtgärder för att alla gravida ska få en bättre förutsättning till minskad stress och bättre hälsa sent i graviditeten.

Jag vill börja med att tacka Linda Lindberg för att hon tar upp de här angelägna frågorna. Alla blivande föräldrar ska ges goda förutsättningar för en trygg graviditet. Grunden till ett jämställt föräldraskap läggs tidigt. Samhällets stöd bör organiseras så att förutsättningarna för ett sådant föräldraskap är goda.

Precis som Linda Lindberg beskriver i sin interpellation har regeringen nyligen förbättrat möjligheterna för båda föräldrar att delta under mödravårdsbesök under graviditeten. Sedan den 1 januari 2019 har båda föräldrarna lagstadgad rätt till ledighet med ersättning för besök inom mödravården under de 60 dagarna närmast den beräknade förlossningen. I samband med förslagen argumenterade regeringen för att det är under den senare delen av graviditeten som besöken blir mer frekventa och att behovet av stöd och avstämning kan antas bli större närmare förlossningen.

Regeringen avser att följa uttaget av föräldrapenning för besök inom mödravården. Eventuella framtida förändringar av regelverket bör ske när det finns en bild av hur denna nya möjlighet används.

Linda Lindberg föreslår i sin interpellation en graviditetspeng, ett nytt slags förmån på tio dagar till alla gravida, vilken skulle kunna nyttjas under de 30 dagarna närmast den beräknade förlossningen.

I dag har vi, för att stötta kvinnor som får nedsatt arbetsförmåga på grund av graviditeten, förmånen graviditetspenning. Inspektionen för socialförsäkringen har tidigare konstaterat att det finns en gränsdragningsproblematik mellan graviditetspenning, sjukpenning och föräldrapenning. De menar även att det kan ifrågasättas om graviditetspenningen utgör ett tillräckligt stöd för kvinnor som har nedsatt arbetsförmåga på grund av graviditet.

Graviditetspenningens regelverk utformades i en tid då arbetslivet såg annorlunda ut. Till exempel kan endast fysiskt påfrestande arbete, inte psykiskt påfrestande sådant, grunda rätt till graviditetspenning. År 2016 tillsatte regeringen, bland annat mot denna bakgrund, Utredningen om en modern föräldraförsäkring, som bland annat hade i uppdrag att titta på om reglerna för graviditetspenning var tillräckligt anpassade till dagens arbetsliv och om de utgjorde ett ändamålsenligt skydd för kvinnor som har nedsatt arbetsförmåga i slutet av graviditeten.

Utredningen föreslog att förmånstiden med graviditetspenning skulle förlängas. Graviditetspenning skulle i och med förslaget kunna lämnas längst fram till och med dagen för den beräknade tidpunkten för barnets födelse. Utredningen föreslog också att inkomsttak inom graviditetspenningen skulle höjas från 7,5 till 8 prisbasbelopp. Förslagen har mottagits positivt av flera remissinstanser och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Graviditeten är en viktig period, och stödet till gravida kvinnor ska givetvis fungera i det samhälle vi har i dag. Regeringen anser dock att eventuella förbättringar i detta stöd ska ske inom de förmåner som finns i dag.

Anf. 41 LINDA LINDBERG (SD):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka för det fina svaret. Det gläder mig att Socialdemokraterna också tycker att mödravård och graviditetspenning är viktiga frågor.

Regeringen pratar ofta om vikten av ett delat föräldraansvar och har med olika incitament, inte minst genom föräldraförsäkringen, stridit för

och påpekat hur viktigt det är att pappan tar ett större ansvar för barn och hushållsarbete. Jag kan väl inte annat än hålla med om att ett gemensamt ansvar är det absolut bästa, men jag vill också tro att många familjer faktiskt har det på ett eller annat sätt. Vad jag dock vill säga är att ett absolut jämnt fördelat uttag av föräldradagar inte är lösningen i sak, men att vi i lagen ska ge lika förutsättningar utan att styra vem som gör vad är för oss prioriterat.

Saken är dock att med dagens regelverk är det inte samma förutsättningar som gäller för blivande föräldrar när det kommer till frågan om mödravårdsbesök. I den frågan har regeringen landat helt fel.

Fru talman! Att se till så att båda föräldrarna ges samma förutsättningar under själva graviditeten verkar inte vara lika prioriterat för regeringen, eftersom man landat i att erbjuda detta endast de två sista månaderna. Man menar att det är först i slutet av graviditeten som besöken blir mer frekventa, och så kan det kanske vara. Men för paret som väntar barn är det ju i början som nyfikenheten är störst och de viktigaste besöken görs.

Jag läste nyligen om Peter och hans sambo som förlorade sitt ofödda barn en vecka före beräknad förlossning, vilket såklart tog dem oerhört hårt. De väntar nu barn på nytt, och Peters vilja att verkligen finnas till stöd vid sidan om sin sambo under hela graviditeten har visat sig inte vara helt självklar och enkel. Peter ansökte hos sin arbetsgivare om ledighet med lön för de besök som låg inplanerade hos mödravården fram till födseln, vilket avslogs. Detta blir effekten av lagen. Den gör att partnern inte säkert kan vara med på de besök som planerats.

Fru talman! Vi sverigedemokrater menar att det självklart måste finnas förutsättningar för föräldrarna att göra detta tillsammans – att kunna dela de första besöken när graviditeten fastställs, att kunna dela de första ultraljuden där både positiva och negativa besked kan komma. Allt annat vore väl märkligt, inte minst ur ett jämställdhetsperspektiv.

Som det ser ut i dag är pappans deltagande helt beroende på hans arbetsplats, på hans relation till sin chef och på hur de olika kollektivavtalen är skrivna. Jag kan tycka att svensk lag är klen och omodern i denna fråga och menar att rätt till betald ledighet för båda föräldrarna bör styras i svensk lag och inte avgöras av arbetsgivaren. Vi har föreslagit en ändring i lagen där båda föräldrarna ges rätt till såväl ledighet som ersättning redan från graviditetens start. Socialdemokraterna säger nej till detta.

Vad de också sa nej till var införandet av tio graviditetsdagar som kan tas ut den sista månaden före förlossningen. Dessa dagar ska i vårt förslag kunna tas ut oavsett hur arbetsbelastningen ser ut, utan bedömning, och ersättningen ska utgå som tillfällig föräldrapenning. Dagens bedömning kring rätt till graviditetspenning skiljer sig ganska mycket åt, och signalerna från många blivande föräldrar är att det helt enkelt spretar. Dessutom har man, som ministern nämnde i svaret, inte rätt till graviditetspenning de sista elva dagarna. Det gläder mig att man ser över det.

Våra lagändringar skulle innebära att föräldrarna själva kan bestämma från graviditetens start. Det ger familjen en god förberedelse, och mamman behöver inte jobba in i det sista.

Fru talman! Det bör verkligen ligga i vårt intresse här i Sveriges riksdag att få ordning på detta. Eller anser minister Shekarabi att det är bra att vi har en lag kring mödravård som ser ut så här?

Prot. 2019/20:33
15 november

Svar på
interpellationer

Anf. 42 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag tackar Linda Lindberg för frågan och inlägget. Detta är en viktig fråga. Jag tror att alla vinner på att det finns ett starkt engagemang i dessa frågor i den här kammaren.

En av de stora styrkorna i vårt samhälle och med den svenska modellen är just att vi har en så väl utvecklad föräldraförsäkring, som också har bidragit till ett mer jämställt föräldraskap. Det är en vinst inte bara för paperna utan för hela samhället.

Föräldraförsäkringen är någonting som vi ska vara väldigt stolta över. Vi ska vårda den och värna den, men vi ska också utveckla den. Det Linda Lindberg gör är att peka på ett område där vi behöver agera för att ytterligare förbättra en försäkring som i grunden är inspirerande för resten av världen.

Som vi redan berört har vi precis infört en förbättrad försäkring på detta område. Sedan den 1 januari 2019 har alltså båda föräldrarna lagstadgad rätt till ledighet med ersättning för besök inom mödravården under de första 60 dagarna närmast den beräknade förlossningen. Men som vi hört finns det fortfarande delar av behovet av försäkring som behöver utvecklas.

Vi har haft en utredning som gjort ett gediget arbete om en utveckling av föräldraförsäkringen. I den utredningen ingår också de närliggande frågor som berörs i Linda Lindbergs frågeställning. Vi har remitterat denna utredning, och det ser ut att finnas starkt stöd för att vi ska gå i den riktning som utredningen föreslår. Det besked som jag kan ge i dag är att vi kommer att jobba med förslaget.

Vi välkomnar att det finns en debatt i riksdagen om dessa frågor, för jag är övertygad om att detta borde vara ett område där partier över blockgränser kan rösta fram en förändring som innebär att föräldrars förutsättningar att finnas med ända från början av graviditeten och föräldraskapet ska stärkas.

Anf. 43 LINDA LINDBERG (SD):

Fru talman! Det gläder mig som sagt att statsrådet Shekarabi nu erkänner att ni har landat fel i denna fråga.

Gällande gränsdragningen mellan graviditetspenning, sjukpenning och föräldrapenning kan jag hålla med om att det är väldigt problematiskt. Jag ska försöka beskriva hur rörigt det faktiskt kan bli för en blivande förälder.

En förälder som har ett tungt jobb är berättigad till graviditetspenning, vilket gör att den kan spara sina föräldradagar. Den som inte får graviditetspenning, kanske på grund av att den har ett mer psykiskt påfrestande arbete, behöver ta ledigt från sitt arbete och nyttja sina föräldradagar. Det gör att den har ett färre antal dagar kvar när barnet väl är fött. Samtidigt blir den som beviljas graviditetspenning med dagens system helt utan ersättning de sista elva dagarna och tvingas sedan antingen gå hemma utan ersättning, söka sjukpenning eller använda sina föräldradagar. Det är onödigt byråkratiskt krångel, fru talman.

Genom att införa vårt förslag om tio fria dagar kommer man undan en stor del av problemet. Det blir även mer rättvist för dem som inte beviljas graviditetspenning.

Men jag går tillbaka till frågan om just mödravårdsbesök. Jag talade tidigare om Peter, som ansökte om ledighet med lön. Enligt en rundring-

ning som Publikt har gjort till 50 olika statliga myndigheter svarar 43 att de beviljar ledighet med lön för mödravårdsbesök endast för den som är gravid.

Jag tänker för tids vinnande inte rabbla upp alla 43, men jag ska nämna några av de statliga myndigheter som ger ledigt med betalning till den gravida men inte till partnern: Arbetsförmedlingen, Diskrimineringsombudsmannen, Folkhälsomyndigheten, Försäkringskassan, Jämställdhetsmyndigheten, Konsumentverket, Kriminalvården, Kronofogdemyndigheten, Myndigheten för arbetsmiljökunskap och – håll i hatten! – Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Regeringskansliet, Socialstyrelsen och Statistiska centralbyrån.

Myndigheter som svarar att man ger rätt till betald ledighet även för partnern är Centrala studiestödsnämnden, Trafikverket, Transportstyrelsen och Inspektionen för vård och omsorg.

Seriöst, fru talman! Vi har alltså statliga myndigheter som verkar under regeringen som inte utgår från jämställdhet, likabehandling, att ge alla samma förutsättningar och att man ska se alla som lika mycket värda – så som Socialdemokraterna gör i fråga om kärlek. Låt mig upprepa: Jämställdhetsmyndigheten, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Diskrimineringsombudsmannen.

Fru talman! Jag skulle vilja ställa frågan till statsrådet Shekarabi: Hur är detta möjligt?

Anf. 44 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Linda Lindberg! Det hör ju till sakens natur här i kammaren att när man interPELLERAR intar man en mer polemisk inställning till regeringen och motdebattören. Men faktum är ju att denna regering under denna mandatperiod och inte minst förra mandatperioden har verkat för att förbättra föräldraförsäkringen och vidtagit flera åtgärder, däribland en åtgärd som trädde i kraft den 1 januari som innebär att vi förstärker föräldraförsäkringen just i samband med graviditet.

Behöver det göras mer? Ja. Det finns intressanta förslag i den utredning som vi har att hantera, och vi avser att arbeta med de förslagen.

Behöver vi skämmas för vår föräldraledighet ur ett jämställdhetsperspektiv? Vi har tagit några steg mot jämställdhet i föräldraförsäkringen. Det är ju bra. Det är bra att staten har vågat ta ställning för jämställdhet och att staten har agerat i syfte att få ett mer jämställt uttag av föräldraförsäkringen.

Har detta varit okontroversiellt? Nej. I denna kammare har det funnits mycket motstånd, inte minst i Linda Lindbergs parti, mot alla förslag som handlar om att vi ska röra oss mot mer jämställdhet i föräldraförsäkringen.

Men, fru talman, jag vill inte landa i denna polemiska inställning. Jag tycker att det i grund och botten är bra att det finns ledamöter från olika partier i denna kammare som vill vårda och utveckla föräldraförsäkringen.

Jag skulle bli glad, fru talman, om Linda Lindberg och andra ledamöter i denna kammare som tillhör partier som varit skeptiska eller negativa eller motståndare till signaler från staten om att främja jämställdheten i föräldraförsäkringen var beredda att tänka om. Kan man röra sig i mer jämställd riktning är det bra. Det är bra för debatten och bra för föräldraförsäkringen. Jag skulle välkomna det.

Prot. 2019/20:33
15 november

Svar på
interpellationer

Anf. 45 LINDA LINDBERG (SD):

Fru talman! Den stora skiljelinjen mellan vår jämställdhetspolitik och Socialdemokraternas är ju att vi vill skapa jämlika förutsättningar och inte vara inne och peta och styra vad varje familj eller individ ska göra. Detta vill vi till skillnad från Socialdemokraterna, som vill öronmärka och detaljstyra på ett helt annat sätt än vad vår andemening är. Vi vill skapa jämlika förutsättningar i föräldraskapet.

Vad regeringen landat i när det gäller mödravårdsbesök, eftersom man bara lagt förslag om de två sista månaderna, är att man tycker att pappan inte behöver vara delaktig förrän de två sista månaderna. Det blir ju märkligt. Det behövs egentligen inga stora reformer för att förändra detta, för det finns redan.

Att regeringen kan tycka att det är okej att man lämnar över ansvaret till kollektivavtal och arbetsgivare att styra över de första sju månaderna av graviditeten är konstigt. Någonstans kan man i och för sig förstå det – man lämnar över det till facken och kollektivavtalen, och statsrådet Shekarabi vet att det är Socialdemokraterna som styr över dem.

Ansvar i denna fråga ligger på er till hundra procent. Borde inte våra statliga myndigheter föregå med gott exempel? De ska vara landets främsta förebilder, enligt min mening. När myndigheter som Jämställdhetsmyndigheten och Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd hanterar frågan så illa kan jag tycka att det är oroväckande. Dessa myndigheter om några borde ha lyckats precis lika bra som Trafikverket och Transportstyrelsen.

Jag vill påstå att under tiden som ni pekar med hela handen på vilka som är de goda och de onda i frågan arbetar vi aktivt för att verkligen få till lagar som gör skillnad för mammor och pappor.

Jag menar att det är på tiden att vi reglerar i socialförsäkringsbalken så att föräldrar får rätt till ledighet från graviditetens start. Eller anser statsrådet Shekarabi att det är rimligt att mammor får ledigt med betalning men inte pappor?

Anf. 46 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Linda Lindberg, för engagemanget i denna fråga, för interpellationen och för denna debatt!

Jag kan försäkra Linda Lindberg om att vi kommer att jobba med de frågor som har berörts av Föräldraförsäkringsutredningen och att det kommer att vara en prioriterad fråga. Jag är glad över att vi redan nu, sedan den 1 januari, har infört en förbättring.

För protokollet vill jag dock göra en anmärkning. Jag hörde att Linda Lindberg hade en antifacklig inställning i sitt sista inlägg. Det hör man tyvärr rätt ofta från sverigedemokratiska debattörer. För protokollets skull är detta värt att sägas. De som styr svenska fackföreningar är fackföreningarnas medlemmar. De ska ha stor respekt för sitt arbete, sitt ideella engagemang och sitt medlemskap.

Fackföreningar har inneburit att svenska löntagare har fått förbättringar under de senaste 100 åren – tydligare förbättringar, större löneökningar och bättre arbetsmiljö än i jämförbara länder där facket inte har samma starka ställning. Vi skulle snarare behöva förstärka fackföreningarnas ställning för att kunna säkerställa att svenska löntagare även fortsättnings-

vis får ta del av tillväxten och för att få en utveckling där arbetsmiljön förbättras.

En del fackföreningar har ett organiserat samarbete med Socialdemokraterna. Men många fackföreningar – och detta verkar Sverigedemokraterna inte ens tänka på – har ingen politisk samverkan med något parti. De fackföreningar som tillhör TCO- och Sacokollektivet har ingen politisk samverkan med vårt parti. Men denna bild ges av Sverigedemokraterna, och det är viktigt att det förs till protokollet att vi har stor respekt för svenska fackföreningar och försvarar den svenska partsmodellen.

Tack så mycket, Linda Lindberg, för interpellationen!

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

Prot. 2019/20:33
15 november

Svar på
interpellationer

§ 12 Svar på interpellation 2019/20:101 om rättvisande och förutsebart inkomstunderlag i socialförsäkringarna

Anf. 47 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Solveig Zander har frågat mig om jag avser att ta initiativ till en reform av inkomstunderlaget för beräkning av sjukpenninggrundande inkomst i enlighet med förslagen från den parlamentariska socialförsäkringsutredningen.

Den parlamentariska socialförsäkringsutredningens förslag om ett reformerat inkomstunderlag bereds i Regeringskansliet. Utredningens förslag bygger på införande av liknande uppgifter som nu finns i form av uppgifter på individnivå i arbetsgivardeklarationen. Skyldigheten att lämna arbetsgivardeklaration på individnivå började tillämpas fullt ut den 1 januari 2019.

Utredningen om ett tryggare företagande i ett förändrat arbetsliv – för tillväxt och innovation överlämnade den 13 september 2019 sitt slutbetänkande *Företagare i de sociala trygghetssystemen* till regeringen. Av betänkandet framgår bland annat att utredningen bedömer att ett antal områden bör utredas ytterligare. Ett sådant område är hur sjukpenninggrundande inkomst fastställs för egenföretagare. Med utgångspunkt i betänkandet kommer regeringen att fortsätta arbetet för att skapa ett tryggare och mer förutsebart trygghetssystem för företagen.

Anf. 48 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Tack, ministern, för svaret! Jag måste dock vara uppriktig och säga att jag tror att ministern har missförstått min fråga. Att Skatteverket sedan den 1 januari har fått möjlighet att lämna arbetsgivardeklarationer har ingenting med min fråga att göra. Min fråga handlar om hur man fastställer sjukpenninggrundande inkomst, det vill säga hur man fastställer den ekonomiska ersättningen från våra trygghetssystem. Att Skatteverket fick denna möjlighet från den 1 januari i år har att göra med att man vill motverka fusk, fiffel och oegentligheter. Och det är jätteviktigt – det vill jag verkligen påstå. Men det är som sagt en helt annan sak och inte det jag menar.

Min fråga gäller det man fick till uppdrag att göra i den parlamentariska socialförsäkringsutredningen: att utreda och föreslå hur man på ett betyd-

ligt enklare sätt skulle kunna få sina ersättningar bedömda. Det var i april 2015, för fem år sedan, som den utredningen lade fram sitt förslag. Sedan dess har det inte hänt någonting – eller kanske några småsaker, men ingenting som påverkar möjligheterna för till exempel företagare att veta vad de ska få i ersättning när de behöver det.

I denna utredning föreslogs ett i grunden omarbetat, tydligt, förenklat, detaljerat och träffsäkert förslag till hur ersättningen skulle kunna beräknas. Det handlade, ska ministern veta, om historisk EGI. Det betyder att man varje månad skulle redovisa den skattepliktiga inkomsten till Skatteverket. På det sättet skulle man inte behöva krångla med att räkna ut hur det skulle vara.

Detta skulle betyda att man förenklade administrationen för företagen och arbetsgivarna. Företagarna skulle veta vilken ersättning de skulle få. De egenanställda, till exempel de som får hjälp via Frilans Finans och liknande företag, skulle veta. De som har oregelbunden arbetstid och till exempel jobbar timmar inom vården skulle veta vad de fick, och det skulle inte vara beroende av om man råkar vara sjuk en ledig dag. Obekvämt arbetstid, enskilda firmor, kombinatörer – allt skulle underlättas om man fick historisk EGI.

I sitt svar påpekar ministern att det för ett par månader sedan kom en utredning och att man skulle fortsätta att utreda detta. Det kan inte vara sant! Företagen har väntat tillräckligt länge – i fem år – på att få en förenkling och få veta vilken ersättning man ska få.

Vad är det som behöver utredas mer, menar ministern? Vad i den parlamentariska socialförsäkringsutredningens detaljerade förslag ska utredas mer? Det undrar jag, och det undrar framför allt företagarna.

Anf. 49 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Solveig Zander, för detta starka engagemang för våra socialförsäkringar, inte minst kopplat till de personer som är egenföretagare. Detta är viktiga frågor, och jag ser fram emot ett nära samarbete så att vi kan använda mandatperioden till att vidta åtgärder som innebär att vi förbättrar den sociala tryggheten också för företagare. För ordningens skull ska jag dock säga att det är Näringsdepartementet som ansvarar för den utredning som specifikt rör företagares villkor.

Men vi kan titta på den parlamentariska socialförsäkringsutredningens förslag generellt. Det gick egentligen ut på ett stegvist införande av en ny sjukpenninggrundande inkomst baserad på faktiska inkomster. Det gäller personer med inkomst av anställning och omfattar alltså inte företagare med inkomst av näringsverksamhet.

Då kan man konstatera – och här kommer frågan om arbetsgivardeklarationen in – att det är först i och med införande av arbetsgivardeklaration på individnivå som det finns förutsättningar för ett sådant system som Socialförsäkringsutredningen föreslog, dock kopplat till anställning så det löser inte specifikt den frågeställning som interpellanten Solveig Zander lyfter.

Införande av en sådan modell får naturligtvis rätt stora konsekvenser. Även om det i grund och botten handlar om en modernisering och en uppdatering av regelverket ser vi att det får ett antal konsekvenser som måste utredas vidare så att vi inte vidtar åtgärder som får oönskade effekter. Här finns bland annat en potentiell konflikt mellan förutsägbarhet för den en-

skilde och administrativ effektivitet å ena sidan och anpassning för olika situationer, det vill säga flexibilitet i systemet, å andra sidan.

Vi behöver alltså fortsätta jobba med denna fråga. Det är inte så enkelt som att bara genomföra förslaget, utan det kräver rätt omfattande konsekvensanalyser. Det är först när vi har det system som nu införs på plats som vi får förutsättningar att jobba med denna fråga. Det är väldigt bra att en arbetsgivardeklaration på individnivå nu har möjliggjort nästa steg i arbetet med utveckling av våra socialförsäkringar.

Som sagt, det förslaget kommer inte att lösa den specifika frågan om företagare. Vi kommer alltså parallellt med detta att tillsammans med våra vänner på Näringsdepartementet fokusera på de frågor som rör företagares villkor i socialförsäkringen. Där avser jag naturligtvis att göra vad jag kan tillsammans med Solveig Zander och andra riksdagsledamöter, och vi kommer också att ha en nära dialog med de organisationer som organiserar företagare för att kunna fokusera på rätt frågeställningar ur företagares perspektiv.

Men målsättningen för regering och riksdag måste vara att vi ska ha ett så neutralt system som möjligt, som erbjuder människor den trygghet de förtjänar oavsett om de är anställda eller företagare. Sedan finns det massor med tekniska hinder, och dem måste vi kunna ta oss förbi. Jag är övertygad om att vi under den här mandatperioden kan ta några steg i den riktningen och förbättra villkoren och tryggheten för våra företagare, som bidrar till att skapa den välfärd och det välstånd som är så viktigt för vår nation.

Anf. 50 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Nu hävdar jag att ministern har fel. I den parlamentariska socialförsäkringsutredningen, där jag själv deltog, fanns det, precis som ministern säger, förslag om att det hela skulle genomföras i steg och att man var beroende av arbetsgivardeklarationen. Men det innebär ju inte att man måste vänta i fem år på att få den stegvisa införingen på plats.

De remissinstanser som då yttrade sig var alla oerhört positiva till den parlamentariska socialförsäkringsutredningens förslag. Och bland annat Företagarna sa: Låt oss nu ta det här i steg, för vi är inte beredda att klara av detta på en gång. Men i dag säger de att ingen människa kunde tro att de skulle behöva vänta i fem år.

Nu svarar dessutom ministern att det behövs ytterligare utredningar. Då ska man alltså vänta i fem år till! Vet ministern varför man inte vill vänta? Jo, när olika typer av företagare till exempel vill ta ut föräldrapenning eller sjukersättning gör Försäkringskassan vid varje enskilt tillfälle en uträkning för att fastställa den ersättning som ska utgå. Detta betyder att man drar sig för att starta företag i dag, för man har ingen aning om vad trygghetssystemen skulle ge om man skulle råka hamna i den situationen.

Apropå jämställdhet, som ministern har diskuterat här tidigare, vet vi också att kvinnor är de som drar sig mest för att starta företag, för de vet inte vad trygghetssystemen ska ge.

Vi behöver fler företag i vårt land, för det innebär fler arbetstillfällen. Därför är det väldigt viktigt att införa historisk EGI. Det måste ministern själv säga är viktigt.

Är det då något som ministern skulle vilja ändra på? Vad anser ministern skulle behöva göras nu och som skulle behöva utredas igen och igen? Det kan inte vara så att vi ska behöva vänta ännu längre.

I den parlamentariska socialförsäkringsutredningen var vi faktiskt överens om direktiven. Då medverkade också Socialdemokraterna i allra högsta grad med att ta fram utredningsdirektiven, som utredningen sedan följde till punkt och pricka. Men jag tolkar det som att förhållningen från regeringens sida, där man inte inför historisk EGI för alla, också företagare, beror på att man i dag inte vill det. Det kan ju inte finnas någon annan anledning till att man förhåller detta.

I remisserna på den utredning som kom för någon månad sedan har man från Svenskt Näringsliv, Företagarna och andra sagt: Nu får det vara nog! Nu vill man faktiskt se något konkret på bordet. Tycker inte ministern att det är skamligt att man inte har gjort något?

Anf. 51 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Tack, Solveig Zander, för inlägget! Det går ju inte att ta miste på engagemanget. Det är helt rätt att vi måste hantera den här frågan och prioritera den.

Precis som Solveig Zander säger måste vi agera för att det inte ska dröja fem år. Det är vi helt överens om.

Jag kan använda min tid till att säga följande: Vi kommer att göra vad vi kan för att i samverkan med inte minst Centerpartiet agera i de här frågorna och se till att vi utifrån de förslag som ligger på regeringens bord tar steg för att förbättra tryggheten i socialförsäkringarna för våra företagare.

Det specifika förslag som berörs här är det som sagt inte enkelt att förutse konsekvenserna av. Därför behövs ett vidare arbete. Detta är också första året som vi över huvud taget har erfarenheter av arbetsgivardeklARATIONER enligt det nya, moderna upplägget.

Jag kan försäkra Solveig Zander om att vi kommer att fokusera på den här frågan och också vara öppna för samverkan med andra partier. Inom ramen för januarisamarbetet är detta ett perfekt område, där vi både kan värna våra socialförsäkringar och också, som Solveig Zander var inne på, skapa bättre förutsättningar för ekonomisk tillväxt och utveckling för vårt land.

Om vi lyckas ta några steg – vilket vi ska göra – som leder till att människor känner större trygghet vid företagande har vi också bidragit till att fler kan skapa egna företag, förverkliga affärsidéer och därmed bidra till hållbar tillväxt och utveckling i vårt land. Det skapar därmed också förutsättningar för en bättre välfärd för medborgarna – inte bara för de företagare som påverkas av ett utökat skydd i socialförsäkringen utan en välfärd för alla medborgare som vinner på ett ökat företagande.

Vi kommer alltså att behöva jobba tillsammans här. Jag vill återigen välkomna Solveig Zanders initiativ och engagemang i den här frågan och är öppen för samverkan både med Näringsdepartementet och med Solveig och Centerpartiet.

Anf. 52 SOLVEIG ZANDER (C):

Fru talman! Det var en vänlig invit från ministrarnas sida! Jag har nog aldrig hört ministern vara så vänlig och tillmötesgående förut. Självklart ställer jag och Centerpartiet upp, för detta är frågor som är viktiga. Det är

frågor som är viktiga för alla våra företag, för tillväxten i vårt land och för alla som har möjlighet att få arbete om vi får fler företag. Jag är också övertygad om att näringslivet generellt sett skulle kunna medverka till att vi snabbare skulle kunna få en historisk giv, för det är ju detta det handlar om.

Jag måste också tydliggöra att detta inte är en av punkterna i januariavtalet. Detta ska hanteras på sitt sätt, och här har vi inte något samarbete på gång. Det vill jag verkligen hävda.

Vill ministern ta del av våra förslag går det jättebra. Det går också bra att läsa den parlamentariska socialförsäkringsutredningens betänkande. Det är ju ganska tjockt, men jag kan rekommendera det, för det innehåller många bra synpunkter.

Men jag vill också tydliggöra för ministern att detta inte bara handlar om sjukpenning utan om alla våra trygghetssystem. Det innebär närståendespenning, rehabpenning, som man kan få i förebyggande syfte om man blir sjuk, och också havandeskapspenning, smittbärarpenning och sådant. Det är många olika ersättningar, och de är viktiga för alla men inte minst för företagen och framför allt för dem som är kombinatorer och både är anställda och har företag.

Med den positiva inställning och det tillmötesgående sätt som ministern faktiskt hade i det här sammanhanget förväntar jag mig att det ska hända något snabbt och att vi inte ska behöva vänta i fem år till. Tack så mycket för debatten!

Anf. 53 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Fru talman! Jag säger återigen stort tack till Solveig Zander. Jag kan försäkra alla som lyssnar på debatten att oavsett om detta är en punkt i januariavtalet eller inte kommer jag och regeringen att verka för samarbete, så att vi löser frågan. Det är egentligen sekundärt om det är en punkt eller inte. Det viktiga är att vi förstärker tryggheten för våra företagare.

Jag hoppas att jag har tydliggjort att vi från regeringens sida är beredda att samarbeta kring frågan och att det kommer att vara ett viktigt område där vi kan utveckla också våra socialförsäkringar i nära samverkan med de partier i kammaren som är intresserade av frågan.

Interpellationsdebatten var härmed avslutad.

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 14 november

2019/20:127 En vätgasstrategi för Sverige

av *Mattias Bäckström Johansson* (SD)

till statsrådet *Anders Ygeman* (S)

2019/20:128 Nedskärningar i sjukvården

av *Ulla Andersson* (V)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

Prot. 2019/20:33
15 november

*Svar på
interpellationer*

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 14 november

2019/20:389 Arbetsförmedlingen

av *Tobias Andersson* (SD)

till arbetsmarknadsminister *Eva Nordmark* (S)

2019/20:390 EU:s jordbruksbudget

av *Ludvig Aspling* (SD)

till statsrådet *Hans Dahlgren* (S)

2019/20:391 En skattepolitik som gynnar män

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:392 Överskottsmålet

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:393 Arbetslöshetsmålet

av *Elisabeth Svantesson* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:394 Status efter avslutat deltagande i etableringsuppdraget

av *Lars Beckman* (M)

till arbetsmarknadsminister *Eva Nordmark* (S)

2019/20:395 Investeringsbedrägerier

av *Tobias Andersson* (SD)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2019/20:396 Stopp för utförsel av stöldgods

av *Margareta Cederfelt* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:397 Illegal införsel av vapen

av *Margareta Cederfelt* (M)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:398 Lagförslag om skydd mot renovräkningar

av *Momodou Malcolm Jallow* (V)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2019/20:399 Fastighetspaketering

av *Ulla Andersson* (V)

till finansminister *Magdalena Andersson* (S)

2019/20:400 Alkoholkonsumtionens kostnad för samhället

av *Christina Östberg* (SD)

till socialminister *Lena Hallengren* (S)

2019/20:401 En ny Arlandabana

av *Åsa Coenraads* (M)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

2019/20:402 Skärpta straff för sexualbrott

av *Åsa Coenraads* (M)

till justitie- och migrationsminister *Morgan Johansson* (S)

2019/20:403 Regelverket för vattenskotrar

av *Åsa Coenraads* (M)

till infrastrukturminister *Tomas Eneroth* (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 11.40.

Prot. 2019/20:33
15 november

Sammanträdet leddes
av talmannen från dess början till och med § 10 och
av andre vice talmannen därefter till dess slut.

Vid protokollet

INGVAR MATTSON

/Olof Pilo

Innehållsförteckning

§ 1 Prövning av yrkande om misstroendeförklaring mot justitie- och migrationsminister Morgan Johansson	1
Anf. 1 TALMANNEN	1
Anf. 2 HENRIK VINGE (SD)	1
Anf. 3 ANDERS W JONSSON (C)	2
Anf. 4 ANDREAS CARLSON (KD)	2
Anf. 5 TOBIAS BILLSTRÖM (M)	4
Anf. 6 JANINE ALM ERICSON (MP)	5
Anf. 7 MIA SYDOW MÖLLEBY (V)	6
Anf. 8 ANNELIE KARLSSON (S)	6
Anf. 9 JOHAN PEHRSON (L)	7
Beslut	8
§ 2 Avsägelse	8
§ 3 Anmälan om kompletteringsval	9
§ 4 Anmälan om sammansatt utrikes- och försvarsutskott	9
§ 5 Anmälan om fördröjt svar på interpellation	10
§ 6 Ärende för hänvisning till utskott	11
§ 7 Svar på interpellation 2019/20:81 om nytt regemente till Umeå	11
Anf. 10 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	11
Anf. 11 EDWARD RIEDL (M)	12
Anf. 12 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	12
Anf. 13 EDWARD RIEDL (M)	13
Anf. 14 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	13
Anf. 15 EDWARD RIEDL (M)	13
Anf. 16 Försvarsminister PETER HULTQVIST (S)	13
§ 8 Svar på interpellation 2019/20:74 om brott mot välfärden	14
Anf. 17 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	14
Anf. 18 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	15
Anf. 19 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	16
Anf. 20 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	17
Anf. 21 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	18
Anf. 22 KATARINA BRÄNNSTRÖM (M)	19
Anf. 23 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	20
§ 9 Svar på interpellation 2019/20:93 om migrationsdomstolar och handläggningstider	20
Anf. 24 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	20
Anf. 25 DAVID JOSEFSSON (M)	21
Anf. 26 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S)	22
Anf. 27 DAVID JOSEFSSON (M)	23

Anf. 28 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	24	Prot. 2019/20:33 15 november
Anf. 29 DAVID JOSEFSSON (M)	24	
Anf. 30 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	25	
§ 10 Svar på interpellation 2019/20:90 om en humanare sjukförsäkring	25	
Anf. 31 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	25	
Anf. 32 JULIA KRONLID (SD)	26	
Anf. 33 IDA GABRIELSSON (V).....	28	
Anf. 34 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	28	
Anf. 35 JULIA KRONLID (SD)	29	
Anf. 36 IDA GABRIELSSON (V).....	31	
Anf. 37 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	31	
Anf. 38 JULIA KRONLID (SD)	32	
Anf. 39 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	33	
§ 11 Svar på interpellation 2019/20:92 om stöd under graviditeten.....	33	
Anf. 40 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	33	
Anf. 41 LINDA LINDBERG (SD).....	34	
Anf. 42 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	36	
Anf. 43 LINDA LINDBERG (SD).....	36	
Anf. 44 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	37	
Anf. 45 LINDA LINDBERG (SD).....	38	
Anf. 46 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	38	
§ 12 Svar på interpellation 2019/20:101 om rättvisande och förutsebart inkomstunderlag i socialförsäkringarna.....	39	
Anf. 47 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	39	
Anf. 48 SOLVEIG ZANDER (C)	39	
Anf. 49 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	40	
Anf. 50 SOLVEIG ZANDER (C)	41	
Anf. 51 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	42	
Anf. 52 SOLVEIG ZANDER (C)	42	
Anf. 53 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S).....	43	
§ 13 Anmälan om interpellationer.....	43	
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	44	
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 11.40.....	45	